

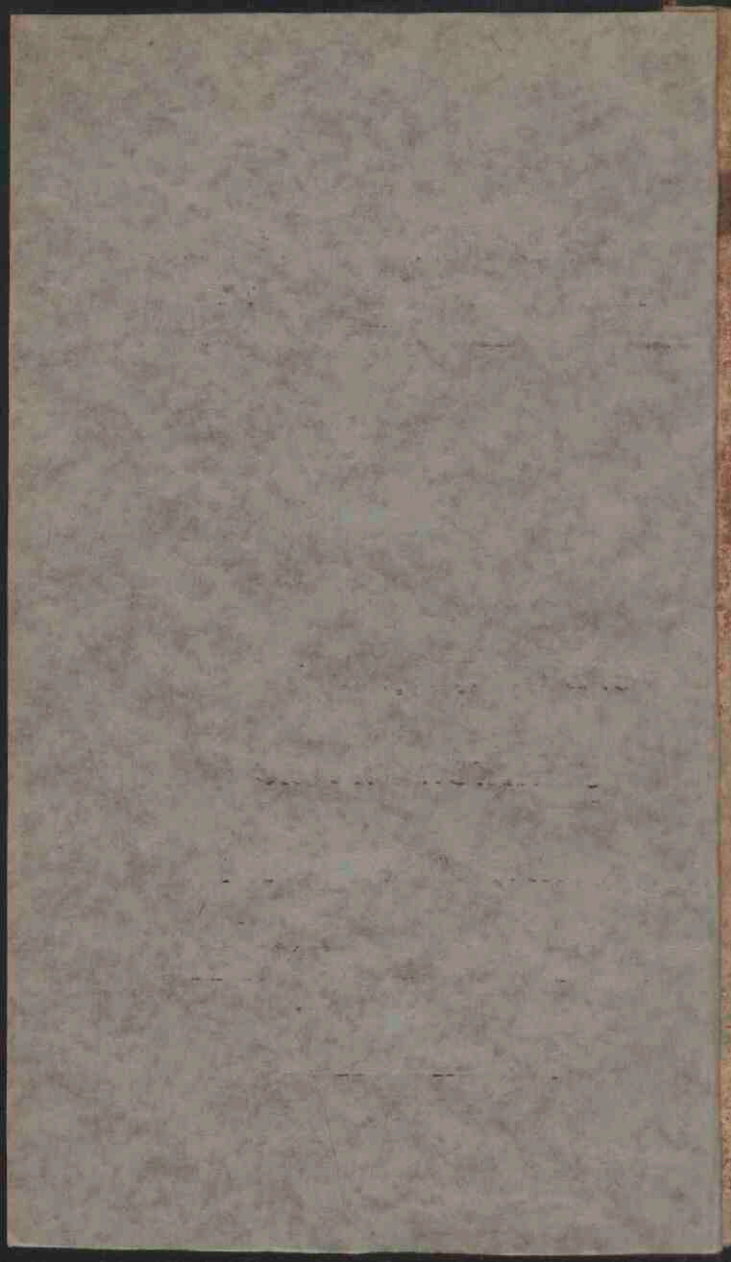
Stéfanus, eerste Khristen bloedgetuyge : treurspel

<https://hdl.handle.net/1874/369317>

BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT
TE UTRECHT

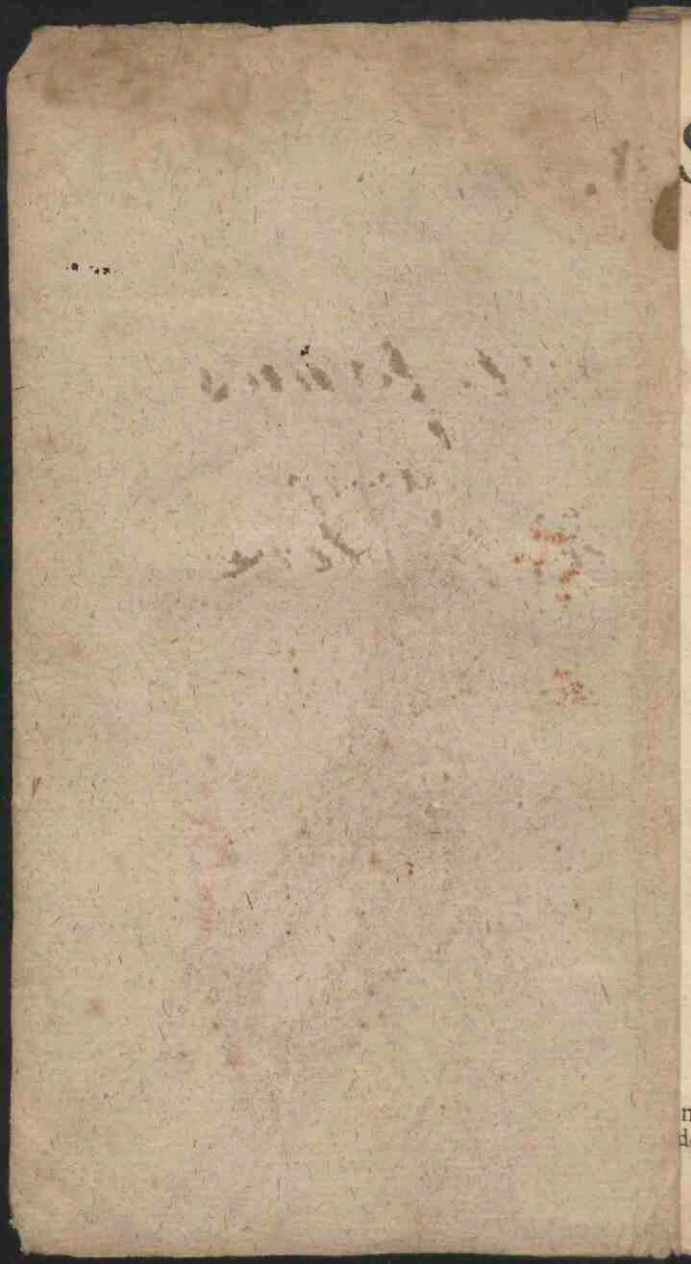
1929

**Verzameling tooneel-
stukken uit de
nalatenschap van
Prof. Dr. J. te WINKEL
No. 580**

Dr 7 to Munkel
nr: 847

o Ste K...
den
H. W. Lov...

580

STÉFANUS

Eerste Khristen Bloedgetuyge.

TREURSPÉL.

D O O R

K. V E R L O V E.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

t'AMSTERDAM,

Gedrukt voor de Erven, van den Auteur.

te bekoomen by JACOBUS VERHEYDEN, op
de hoek van de Molsteeg en Agterburgwal, 1719.

STEPHANUS

1840

TRUSSARDI

DEPT

NEW YORK

MADE IN ITALY

1840

NEW YORK

AAN DEN
L É Z E R

Dézes Boeks.

GY, die uw zielvreugd scheidt, in stigtelyke
blaadren:
Beschouw mijn Stéfanus, met de ogen uws
verstands,

In een nythcemsch gewaad, naa 't oud gebruyk
des Landts

Van 't Palestijns gewest, de woonplaats zyner vaadren.

Nograns in zedigheyd, 't geen deftigheyd verbeeldt.

Niet na de Fransche zwier der ongestadigheden,

Die als de windveer draayt; in zeden, en in kléden:

Daar onzen landaart nu, zyn rol te veel meê speelt.

Verwagt geen vreemde styl, uyt Plautus, of Racine,

Of uyt Kornelje, die onsterflijk word gemaakt.

Deez stoffe is uyr de bron der heyligheyd gehaalt;

Op dat den Lézer van die waarheyd zig bediene:

Derhalven, laat hem dan op 't innerlyk Toneel

Van uwe aandagtigheyd, zyn bloedrol openbaren,

Het zédig wezen zal zyn kuyscheyd wel bewaren;

Op dat hy niet en worde het schouwtooneel ten deel.

'k Heb mijn verkiezing, dus gebruykt, indit mijn schryven

En Lukas heylge pen wat verder uytgebreyd.

Een vryheyd, die men noyt de Digtren heeft ontzeyd,

Wanneer hun rymgeest by de waarheyd kwam te blyven,

Men doe hier onderzoek. Elk staat zyn oordeel vry.

En is 'er iets gemist, 'k zal my gelukkig agren,

Mag ik de aanwyzing, met bescheydenheyd verwagten.

Dogh, muggczifting, schuyf ik zagjes aan een zy.

I N H O U D.

Stéfanus , beneffens nog zes andre Godtvrugtige Mannen , wierden korts na de dood , opstanding , en hemelvaart , van onzen Heyland , en Zaligmaker Jezus Khristus (om dat'er onlust in de Gemeente te Jerusaleem ontstont , door het verzuym in 't bedienen der Grieksche Khristelyke weduwen) verkoren tot Armenbezorgeren der zelve Gemeente Stéfanus vol kragt , ende des Heyligen Geests , déde tékenen , ende wonderen , door de kragtige hand Gods ; zo dat'er véle , ja zelfs uyt de Priesteren , een groote schare , Khristgelovig wierden. Hy , gedreven zijnde door een Goddelijken yver , geraakt met de Lybertinen , Cyrenéers Alexandrinen , Celicianen , en andre Aziaansche Schoolgeleerden , in woordenstryd : dewelke zyn Geest der wysheyd niet konden wéderstaan ; waar door zy de Ouderlingen , en de Schriftgeleerden , beneffens het volk , beroerden en gaande maakten. Die , dus opgehitst , hem verwoedelijk aangrépen , en voor den Groten Raad trokken. Stéfanus daar onder-

I N H O U D.

dervraagt zynde, dede een kragtige verantwoording, tot overtuiging van hen allen; zodat zy van spyt, en ongeduld, met tandgeknars, hunne oren stopten, en hem verbittert, en verholgen, buyten wierpen. En voorts wierd hy ter stads poorte wyt gescheurt, en gesleurt: daar hem de razende menigte, op 't lyf viel, en wrédelyk ter dood sténigden. Hy, aangedaan zynde met den geest der zagmoedigheyd, en een vergeeffelyken aart, heeft in zulk een woede, voor zyne vyanden, tot Godt gebéden, en aldus zyn ziele in de handen van zynen Gezégenden, en verbeerlijken Zaligmaker, opgeoffert.

Het Tooneel vertoont zig binnen Jerusaleem.

Het Treurspel begint in den morgenstond, en eindigt met den avondschemering.

TREURSPÉLERS.

STEFANUS,	}	Armen bezorgeren.	}
FILIPPUS.			
PROCHORUS.			
NIKANORES.			
TIMONES.			
PARMENAS,			
NIKOLAUS.	}	Leden
in den
Grote
Raad	
REY van KHRISTENEN.			
ANNAS. Hogen-Priester.			
KAJAFAS. Schoonzoon, en Stédehouder des
Hogenpriesters.			
JOANNES. Zoon des Ho-
genpriesters.			} Overprieste-
ren.
ALEXANDER.			
GAMALIEL. Farizeefche Wetgeleerde.			
REY van JODINNEN.			
TIMEUS. Ouderling des Joodfchen Volks.			
NAHASSON. Schriftgeleerde.			
KOSBIO	} Valfche getuygen.		
JEVANUS.			
MALCHUS.	} Hofwagten.		
MAMZER.			
REY van HOFWAGTEN.			
REY van ENGELN.			

STEFANUS

Eerste Khristen Bloedgetuyge.

EERSTE BEDRYF.

S T E F A N U S.

Erufalem! ô pronk der Palestynsche steden!

Met welk een zégenstroom der overvloedigheden,

Heeft u de Almagtige, milddadig overstort.

Gy zyt vol pragt, en eer, en heerlykheyd, in 't kort,

Gy waart van ouds, de plaats, daar Godt zyn naam, vol luyfter,

Gevestigt heeft. Maar agh! hoe legtge nu in 't duyfter

Verzonken, in een poel, door uwe ondankbren aart.

O! 't is rampzalig, als Godts zegen zonde baart.

Want tegens pligt, om Hem, en zyne magt te erkennen,

bestaat gy tomelos, uytsporig woest te rennen,

En regt, en reedlykheyd, heeft by u stand nog plaats.

Maar, gy zyt, vol geweld, een grouwelneft des qwaadts.

Gy legt in bitterheyd, en boosheyd, gantsch bedolven.

Zelfs uwe vaden zyn scheurzieke en wréde wolven

Dewylze dorstlyg zyn, naa't vroom, regtvaardig bloed.

Geen hongrig Tygerdier, was oyt zo dol verwoed,

Dan gy, schoon met een glimp van Godtsdienstschyn bewogen.

Wat zagt Godt menigmaal de vliezen uwer ogen,

2 S T E F A N U S.

Van uw verblind gezigt, u af te ligten, door
Zyn heylge boden, maar uwe eeltig herte, en oor,
Bleef hard, verslokt, versteent, in ongevoeligheden.
Dogh, waar men is ontaart, daar helpt geen kragt van
reden.

Wat waantge? meent gy Godt, en zijne hand te
ontgaan?

Ô Neen! zyn heylge wraak zal u ten gronde slaan,
En morzelen tot gruys, om uwe ontaarte gangen.
Ik zie het wreekzwaard Godts, u over 't hoofd vast
hangen,

Welk u uytroeyen zal, met wortel, stam, en tak.
Gy Abrams bastaartzaad, o! dat ge u hoogmoed
brak,

Eer u zyn torenvuur, regtvaardig quam verflinden.
Maar neen! geen licht verligt het oog der helsche
blinden;

Dewyl de duysternis hun snoden grond bedekt.

Filippus uit.

FILIPPUS. STEFANUS.

FIL: Gewenschte man, wat heeft u dus vroeg opge-
wekt,

Twyl 't gloeyent morgenrood kooft zweven langs
de kimmen?

Grootmagtig Schepper. O! hoe heerlijk ziet men
glimmen,

Het schitterglanzig goud, en purper door elkaër,

O! dit ontvonkt de ziel. S T E F: Filippus, dat is waar.

Dogh, groter heerlijkheid heeft my den slaap verdre-
ven. (t eeuwig leeven,

FIL: Nóg groter? wat is dit? S T E F: Een zigt tot
En liefde tot mijn Heer, die ik met ziele, en zin,
En uytgestrekten geest, en levenskragten min.

FIL:

T R E U R S P É L. 3

FIL: Wat kan'er groter zyn, om op't gemoed te werken,
Eens Goddelijken ziels? dit kan't gelove sterken,
In kruys en tegenspoed, in nood, en doodsgevaar.
Wie Godt ernsthaftig lieft, geen last valt hem te
zwaar.

Maar agh! hoe word myn ziel in kommer voortge-
dreven,

Om de uytverkoorne Godts die daaglyks zig begéven,
In Jezus nieuw verbond, met een gelovig hert.

Wier kragten zyn te zwak, om zulk een nood, en
smert

Der hitte des vervolgs, standvastelijk te lyden;

Ten waar den hemel zelf heur dezen stryd hielp
srijden.

Agh! welk een wreedheyd word niet dagelyks ge-
pleegt,

Aan't khriftgelovig volk! ja waarlijk, 't overweegt
De wréde tyranny, der langvoordene eeuwen;

Want waar me een Khristen ziet, 't is, werp hem
voor de leeuwen.

Ofnaay zijn lighaam in een wilde beestevél.

Doem hem ten worstelperk. Geen dood is hem tefél;

Een zagter halsregt, waar dien schuymhoop te ge-
nadig.

Dus bitter zynze, en wreed, moedwillig, en baldadig,

Zo dat hun dolle drift, houd peyl, nog regelmaat.

STEF: Na zulke dreygingen volgt ligtelijk de daadt.

FIL: Dit 's nog genadelijk, ten aanzien, wreder pijnen,

Zelfs in de hel gesmeed, in't booz' gerigt verschijnen;

Wanneer men 't weer loos volk, in schemp, en sinaad,
en hoon,

Door 't pynigen vermoeyt, doet sterven duyzend
doôn;

Zo dat me'er menigmaal, door 't scherp, en pynlyk
prangen,

Der folterzelen, laat in bittren wanhoop hangen.

En word zulk een, zomtjids, zijn zwakheyd over
heert,

Dan heeft men, zo men meent, een ziel tot Godt be-
keert.

STEF: Godtvrugtige yvraër, laat die wréde zwynen
wroeten.

Wy volgen Jezus les. 't Is kenlijk, dat we moeten
Door kruys, en lijden, gaan ter eeuwger heerlijk-
heyd.

Zijn woord, is wis, en waar; dewijl hy heeft gezeyd
Als schapen zende ik u, ten roof der wréde wolven.
Men hou zig dan gesterkt, in 't woën der zware gol-
ven?

Want lijden was hier 't lot, dat Khriftus zelf ontving.
Is niet de meester, meer dan zijne léreling?

FIL: O ja! die zaak staat vast, en lyd geen tegenspreken:

STEF: Zo is het lijden dan eens Khriftens merriktéken.

FIL: Dit is voor 't Jodendom, op 't hoogst, onaangenaam

STEF: Geen wonder is 'et, want, het dient niet in 'er
kraam;

Dewijl ze 'er koningrijk, vol heerlijkheyd verwag-
ten,

In uyerlijk beslag der werreldlijke magten:

Maar dogh, heel anders moet eens Khriftens doelwit
zyn;

Want al 't verganklijk, draagt geen wezen, maar
een schyn.

FIL: Ô Stéfanus! de kragt van uw gegronde reden,
Staat onbeweeglijk vast. Maar déze tédre leden,
Nog nieuwelijks gevest, in Jesus heylverbond,
Staan, al te jammerlijk, in zielgevaar. Den grond
Van hun geloofsgébouw, is nauwliks eens bestur-
ven.

Wie zal zig onbeschroomt, in zee begeven durven,
Alwaar een nieuweling het roer is toebetrouwt?

't Is al te haghlijk op een zwakken grond gebouwt.

STEF:

T R E U R S P É L 5

STEF: Wie 't regt van herten meent, hem zal geen
hulp outbreken,

Godt laat den zijnen noyt in'twerk ten halven stéken:

Dogh, wanneer zulks, door zijn gehengenis, gebeurt,

Dan werd zulk stukwerk, hier by Hem, voor goed
gekeurt.

Men houw geduriglijk het lijden dan voor ogen:

Dogh hoe, en op wat wijz, dat staat in Godts vermo-
gen.

Den pligt eens Khriftens, is uytwilliglijk te staan,

En al wat Godt ons doet, is altijd wel gedaan.

Dit proefvuur heeft getreft den yvrigen Elias,

En andre mannen Godts, als David, Jeremias,

Dien groten Treurgezant, gantsch overstroomt in
druk.

Men zie op Daniël, en Amos, Habakuk,

Al heylgen zwaar vervolgt, gehaat, gesmaad, ten
kerker

Ellendig streng gedoemt, dogh, 's hemels magt is
sterker

Dan 't Goddeloze rot, bloedgierig fel, en wreed;

Want hy zend trooft, en kragt, in 't midden van het
leed.

't Is vrugtloos dan getragt Godts kinderen te bezwa-
ren.

Hy zal zyn lieve kerk beschermen, en bewaren.

FIL: Dat gunne, en géve Godt, die alles magtig is.

Want, zyn vermogene hand, scheidt licht uyt duyster-
nis.

Beyde na binnen.

PROCHORUS. NIKANORUS. TIMONES.
PARME'NAS. NIKOKAUS.

PROCH: **G**Een zaken van gewigt, of eysfchen sterke kragten.

Die in het worstelperk wil treden, moet zig wagten
Van alle hindring, die belemmert, en belet.

Zo eyscht Godtsdienstig werk, een reyn, en onbesmet,

En onbelasten geest, der weerdlijke zaken.

Gewenschte Broederen! was't oyt een tyd van waken

Zo is 'et nu; dewijl een zware donderlagt.

Is hangende over 't hoofd der Khriftenen. Ik dugt

Dat deez vervolgingstorm, veel versich ontloken
spruyten,

Zal slingren uyt hun stand, of ligt te rug doen stuyten:

Waar door in de akkergrond, het nieuw gezaayde
zaad,

Ontydig stikken zal tot, laster, hoon en smaad,

Der Khriftelijke leer. Dog, laat ons met vertrouwen,

Aan Godts belofte woord, de ziel geänkert houwen,

En de aangevangen dienst, die ons is opgelegd,

Uytvoeren ridderlijk. NIKA: Prochorus, gy spreek
regt;

Want de opgehangen prys, word billijk, aan het énde
Des loopbaans opgeregtd; des, hoe men 't keere, of

wende,

De hand moet aan de ploeg; want God word niet
gedient,

Met mondgelooove alleen, ô neen! men word een
vriendt,

En waarden lieveling van Hem, en onzen Heyland;

Wanneer men vrugten teelt, in 't geestelijke wyland,

Daar Jezus, onze ziel, in volle wellust drenkt.

TIMO: Hoe heughlijk is't, wanneer me aan Godes
gunst gedenkt.

T R E U R S P É L.

9

PARM: Hoe ondoorgrondlijk is 't; wijl hy zijn liefde-
stralen,

Met zulk een tédre zugt, laat op den zijne dalen.

NIKOL: Een deugdelijke ziel word dit te regt gewaar.

PROCH. Was 't wonder dan, wanneer als Israëls Harpe-
naër,

Godts goedheyd overdagt, zyn stem, dus kwam be-
wégen:

Wat is den armen mensch, dat gy hem met uw ze-
gen,

Dus gunstrijk overstroomt! o Godt van Israël!

Hoe is Uw liefd zo groot, tot zulk een krank gestél?

NIKAN. 't Belieft de Almagtige, zyn grootheid te
verhogen,

In zulke schepfeltjes, die kleyn zyn van vermogen:

Dat dit de waarheid is, is blyk, te dezer uur,

Aan onzen Stéfanus. Een man, vol geest, en vuur,

Ja! godlijk aangedaan, met wonderlyke krachten.

Wat staat ons nog (wil Godt) een rijken oogst te
wagten,

Door zynen arrebeyd. Ik zie Godts akkerbouw,

Aangroeyen, talleloos; indien men zo getrouw,

In 't werk des Héren zig, manhaftig koomt te quy-
ten.

LIMO. Dus moet men 't helsche ryk aan duyzend
stukken ryten.

PARM. Dus word het rijke Gods gevestigt hier beneên.

NIKOL. Dus kan me opadderen, en helsche slangen
treên.

Indien men op Godts woord, met Khriftelijk betrou-
wen,

(Wanneer 't de nood verëyscht) slegs voet by stuk
durf houwen.

o Zalig! die dit werk, zyn schoudren niet onttrekt.

NIKAN. Dat stéfanus ons dan een levend voorbeeld
strek.

Wie zou zyn wakkren ernit, en yver kunnen doven?
Wat voert hy in Godts schuur, al nutte, en volle scho-
ven!

Wat vloeyt hem niet al toe, in Khriftlyk zegennet!
Schoon 't Farizeefche rot, zyn Duyvels ichrobnet
zet,

En zee, en land doorreyft, op dat ze 'er stand ver-
grooten.

Dus maakt men dwazelyk verblinde Joodgenoten,
En als ze zulliks zyn, dan is 'er booz gemoed,
Wel tweemaal erger, dan het hellsche, en smood ge-
broed.

P R O C H. Hoe kan dat minder zyn? 't zyn valsche
woordverbreyders,

Des Volgt dien blinden hoop, hun blinde ziel ver-
leyders:

Derhalven vallen zy te zamen, in een gragt,
Van 't eeuwige verderf, daar ziel, en lyf versmagt.

Heel anders is den ernst, en uytflag van de lére,
Van onzen yveraër: die niet zyne eygen ére,

Maar de aanwas van het rijk zyns Héren, heeft op
't oog,

Geen kostelyk kleynood waardeerde hy oyt zo hoog,
Dan de ére van zyn Godt, en zynen Zaligmaker.

Hier leeft, en zweeft hy in, dien trouwen zielbewa-
ker.

Derhalven, heeft hem Godt, met kragten overstort:
Zo dat, door hem, Gods Kerk, vast op getimmert
wordt,

En daaglijks voortgebouwt, met levendige stenen,
Uyt 't Joode en Heydendom. Wat zyn 'er reeds
verschenen

Een groote menigte, die in Jerusaleem,
Tot Jezus lammrekooy getrokken zyn (door hem,
En andre Heyligen) die Khristus noyt erkenden!

Ja zelfs een grote schaar der Priesterlyke benden.

T R E U R S P É L. 9

Laat ons dan zyn getroost, met een stantvastig hert:
 't Is zeker dat Godts ryk, nu nieuw herboren wert.
Gezamentlijk binnen.

STEFANUS. FILIPPUS.

STEF. **D**It zal gewis, een nijd, en bittere spijt ver-
 wekken,
 In 't Joodsche Pricsterdom; nu 't heylzaam kragtig
 trekken,
 Der Khriftelijke leer, heure agtbaarheyd verzwakt.
 Hunne eer, en aanzien, word te schendiglijk geknakt,
 Door 't wissellot, van hun dienstplegtige amptgenoten;
 Die Jezus naam, en rijk, in luyster doen vergroten,
 Ten spijt der Farizeen. Met welk een donderslag,
 Zal 't Pricsterlijk bedrog, nu breken aan den dag?
 Wie zal 'er nu voortaan, met zulk ontzag ontmoeten?
 Wie zal, eerbiedelijk, hen op de markten groeten?
 Wie of 'er plaatsen zal, ten disch aan 't hoger endt?
 Niet een, dan slegs alleen, die hun bedrog niet kent.
 Ik ken dat snood gedrog, dat staag in de oeffen-
 scholen,
 Godts dienstig zig vertoont, maar in het hert, ver-
 holen,
 Zit Haat, Geweld, Bedrog, en gierige Eygenbaat.
 ô! Wat verbergt zig niet in 't Pricsterlijk gewaadt.
 Heur boezem is een nest van alle grouwlykheden;
 Derhalven, die zig dan vergaapt aan hunne zeden,
 Zal wis bedrogen zyn; dewijl de uytwendigheydt,
 Heel anders zig vertoont, dan 't in hun binnenst leyt.
 Want wie eens ernstig tredt, op deez gewijde slijpen,
 Zal in der eeuwigheyd, de wraakzugt niet ontglip-
 pen.
 En zo ge een kleyne feyl, door zwakheyd hebt gedaan,
 Het zal onëndelijk, in hun geheugnis staan.

Zo wie hen tegenstreeft, in een der minste dingen,
Men zal 't hem, jaren lang, doen voor de scheuen
springen:

Al strekten 't, door gevolg, tot ziel-en lyfs bederf;
Des is 'er Godtsdienitschijn, slegs enkel waterverf.

FIL. Zal dit geen oorzaak zyn, wanneerze 'er magt
zien spitsen,
Om door hun nijdigheyd, den Landvoogd op te hit-
fen;

Dewijl ons't Heydendom, verblind in duyfternis,
En Jakobs bastaartzaad, ja! alles tegen is?

STEF. Men moet 't aanstaande quaad, niet al te wig-
tig wegen.

FIL. Men mag 't aanstaande quaad, wel rijplyk, en
ter degen

Bezeffen in den grond; op dat men in dien dag
Gewapent toegerust, dan staande blijven mag.

STEF. Wy hebben Jezus leer, en lijden aangenomen:
Men houw zig dan gesterkt, nu 't op de proef wil
komen.

FIL. 't Is regt, maar dogh wat raad, zo de uytflag an-
ders viel?

STEF. Neen! de ingelyfde zijn een hert, en éne ziel.

FIL. Agh! dat heur teér geloof, slegs wortel had ge-
schoten.

STEF. Godts toezigt, is en, blyft, by zijne gunstgenoten.

FIL. Zo lang het scephel zig buygt onder zijne magt.

STEF. Godt proeft zyne kinderen noyt boven hunne
kragt.

Ook kan de Duyvel zelf, hier geen meer quaad be-
werken,

Dan Godt gehengen wil. Derhalven, moet men
merken,

Dat zijne boozheyd hier beperkt is, en bepaalt.

FIL. Dat's waar. Dogh, wie zag oyt, naa 't leven
afgemaalt,

T R E U R S P É L. II

Een bitse Prieftertong, in aart, en eygenschnappen?
 Wanneer zulk een durft treên, ter Vortelijke trap-
 pen,

En blazen de Overheyd, vergiftig in het oor,
 Hun list, en logentaal, vol lastering: waar door
 Zy't vroom gemoed, dan zwart, en heel afschuw-
 lijk maken,

Zo dat de onnozelen in 's Vorsten afgunst raken:
 Waar op de Bloedraad, hun vervollig schriften zend,
 Door steên, en dorpen; dat den jammer, en ellend
 Der wêrelozen, kooft totaan de lugt te rijzen.

Wiens herte, en ziele zou voor zulk een tong niet
 yzen?

Als die preekyvrig, kooft ten altaar, met gebeên,
 En hitst de herte op; zo dat ze, in 't algemeen,
 Verandren in gemoed, en worden tygerdieren,
 En wolven, leeuwen, en verwoede Bazans stieren,
 En vallen, als een zwerm, de onschuldige op het lyf,
 En scheuren hen van een. ô schandelijk bedryf!

Den hemel hoede ons, voor een hollende gemeente,
 Die 't bloed der vroomen plengt, en morzelt het ge-
 beente,

En hunne leden, voert ten toon, door 't gantscheland.
 Zo veel vermag een tong, by 't reedlooze onverstand.
 Een enklen aanklagt bragt, wel eer, in voorge tyden,
 Het gantsche Jodendom, in diepen agst, en lijden,
 Ja zelf, ten ondergang; indien het vroom gemoed,
 Van Mordechay den Jood, dien slag niet had verhoed.
 Dus wreed was Hamans hert, door bittere nijd ont-
 fleken.

Wanneer de helsche nijd, kooft woedende uyt te
 breken,

Dan bruyfcht een holle zee langs velde, en akkren
 heen;

Zo dat, en mensch, en vee, en bomen, groot, en
 klein.

Weg-

Wegspoelen ten verderf. Wie kan de nijd verdragen?

Wat heeft men onlangs zelf gezien, in onze dagen,
Wat dat de nijd vermag; want 't reyn, onschuldig
Lam,

Wierd nijdig, bits vervolgt, en nogtans, waar Hy
qwam,

Liet Hy een voetspoor na, van zijn weldadigheden.

Dit's klaar; men vraag het vry, rondom in Israels steden,

's Lands tydgenoten, die door Hem genézen zijn,

En openbaar gered, van hunne ziekte, en pijn,

En krankte, en kreupelheyd, en duyzende andre
qwalen.

Wie kan zijn wonderen der goedheyd, al verhalen?

Wijl Hy verstorvne, ja gelégene in het graf,

Heel buyten schijn van hoop, het leven weder gaf.

STÉF. Zijn wonderwerken zijn genoegzaam hun
gebléken.

Dogh, 't is vergeefs gepreekt, voor die in blindheyd
steken.

FIL. En nogtans legt die zaak, voor elk, in 't openbaar.

Wie kan dit looghenen? des blijkt dan naakt, en klaar,

Dat hunne nydzugt, uyt zijn weldoen is gesproten.

STÉF. Dit is der vromen loon, van 't werrelts gunst-
genoten.

FIL. Wie schrikt, en grouwelt dan niet voor de on-
dankbre Nijd.

STÉF. Wie in heur klauwen raakt, moet sneuveln in
den strijd.

FIL. Dit wist Pilatus, toen hy zo veel middlen wendden,

Om dien regtvaardigen, terukken uyt de ellenden:

Maar neen! 't was vrugtloos; want het nijdig boos
geslagt

Des Priesterdoms, had dogh zulk een vermogen
kragt

Op's volks gemoederen, dat zy een goddelozen,
Vervloekten moordenaër, voor een weldoener ko-
zen,

En toen was 't vergenoeg; want de algeméne haat,
Door blindheyd voorgeteelt, volgt reën, nog regel-
maat.

Des, moest Hy 't doelwit zijn, der snoode, en uytge-
laten,

En bittere moedwil, der baldadige soldaten:

Die als de Duyvel zijn, of slimmer. Ja! in 't kort,

Die zo veel quaads doen, als hen toegelaten wordt.

Men kan het herte eens leeuws, door weldaad, nog
doen buygen,

Maar's menschen nijdig hert, geenszins. Dit kan ge-
tuygen,

De kruysdood van het Lam, dat hier onschuldig
leed.

ô Jezus! zijt Gy dus moorddadig, fel, en wreed,
Mishandelt, en gedood, in hoon, en smaad, en
schanden!

Hoe wil Uw torenvlam, dan als een smeltvuur bran-
den,

Om't Goddeloze rot te straffen, met een gloed,

Die onuytbluschlijk is, voor 't onbekeert gemoed.

Dogh Heer, verzagt de proef, van Uw geliefde kin-
dren.

Maar zo het wezen moet, ay! wilt in hen vermin-
ren,

De vreeze, en schrik des doods. Zijt gy heur vasten
steen.

't Is beter zonder schuld, dan schuldiglijk geleên.

Beyde na binnen.

REY van KRISTENEN.

WAt waar't een aangename reys,
 Indien de ziel, beneffens't vleys
 Eens Khriftens, hier in vreden,
 Het heylpadt mogt betréden.
 Indien zijns herten overleg,
 Zijn dorenscherpe hemelweg,
 Of mogt, of kon bediffen,
 Hoe zoud hy die verwiffen.
 Hoe zou men zien zyn wandelpadt,
 Verrykt, met rooze, en lélyblatt,
 En andre bloemegeuren,
 Vol duyzonderley kleuren.
 Agh! die nog zo gelukkig waar,
 Als't Godlijk proefftuk't eerste paar,
 Dat door zijn gunst belommert,
 Hem dienden onbekommert,
 Terwijl de Moerbeez, en Morel,
 En perzik, Pruym, en Muskadel,
 Geçiert, met blos, en blaaden,
 Hun mond, en oog verzaadden.
 Men hoorde een lieflijk zagt gefuys,
 Door't boomloof, neffens't zoet geruys,
 Der kristalyne stromen,
 Langs groen fluwéle zomen.
 Men denk, hoe't hert bewogen wierdt,
 Tot Godes lof, door't pluymgediert,
 En't ziel beroerlijk qwelen,
 Van mensche-en Engle kelen.
 Ogh! dat de ziel in't geurig kruyd,
 Dus onder't nagtegaal geluyd,
 Zig heffen mogt na boven,
 En zijnen Schepper loven,

Maar

Maar neen! Godt kent onz' brofſchen aart,
Dewijl zijn hand ons heeft gebaart.

Hy kent zelf ons gedagten,
En geeft, en zwakke kragten.

Want, gaf ons, onzen Heyland, voor
Zijn kruysweg, zulk een rozeſpoor;

Wy zouden ons vergapen,
Of, zorgloos, 't heyl verſlapen.

Zo is 't dan beter hier beneên,
In haat, en ſmaad, vervolgleeën:

Dan zulk een ruſt te kiezen,
Die 't eeuwig doet verliezen.

In vryheyd (dit's een zéker merk)
Is de ingang veyligſt tot Godts kerk,

Maar in 't vervolgt gewéſte,
Verkrijgt men veer de béſte.

T W E E D E B E D R Y F.

ANNAS. KAJAFAS. JOANNES.

ANN. **E**Erwaarde zonen hoor. Koom tred een wey-
nig nader,

En overweeg, met ernſt, de woorden van uw vader.

Ons luyster hangt 'er aan. Wy zijn ter érentrap,

Van Mozes Rigterſtoel, en Arons Priſterſchap,

Zo hoog geſtégen, dat de inwoonderen ons éren,

Byna aanbiddélijk. Wie zou iets meer begéren;

Indien 't vergiftig zaad van 't Galileeſch gebroedt,

Alom door 't land verſpreyd, aan ons, in onzen voet,

Niet zulk een dorenſteek, bederflijk wierd bevon-
den?

Ja! dit gedrogt is ons ten landplaag, toegezonden;

Dewijl 't geduriglyk, 's lands ruſt, en vréde ſtoort,

En 't Priesterlyk gezag, bedekt naa 't herte boort.

Ik

Ik zie onze ondergang te jammerlyk gefchapeu ,
Indien men zulks niet ftuyt ; want laf , en zorglos
flapen ,

(Wanneer 't verderf ons dreygt) loopt al te groot
gevaar.

K A J. Neen Vader , neen ! men neem in tijds zyn wel-
ftand waar.

A N N. Zo moeftmen dan dien boom zyn fleeklig hout
befnoeyen.

K A J. Men moeft hem , uyt den grond , met ftam , en
wortel roeyen.

J O A N. Zo is 't , dat waar het beft , en veyligft voor den
ftaat

Van 't Hoge Prietferschap , als ook den Groten
Raadt ;

Op dat , dat qwaad niet koome , ondemplijk , voort
te fpruyten.

K A J. Men moet dat smetlijk zeer in zijnen voortgang
ftuyten :

Want als me een zwavelgrond , verborgen , weynig
agt ,

Ligt krijgt een fmeulend vuur , allenxken zulk een
kragt ,

Dat endlijk ftad , en volk , koomt plotzlijk in te ftor-
ten ,

A N N. Men moet die vooglen dan , in tyds , heur wicken
korten ,

En smoren in der yl , hun jongen in den dop.

Maar dogh , 't is al te verre. O fchande ! ô fpyt ! hoe
krop.

Ik hunne laftering , die ze ons in 't aanzigt fpuwen ?

Welk een doorlugtig hert , kan zulk een hoon verdu-
wen ?

Wanneer me ons uytmaakt , voor fchijnheylig , vol
bedrog ,

En dubble veynzery , vol flange- en adderfpog ,

Van

Van buyten lammerzagt, inwendig wreed als wolven,

Ja als een gierlijk graf, daar binnen in bedolven,
Veel ongedierten zijn, en stinkent doodsgebeent.

Door zulk een smaadheyd, word de onnozele gemeent,

Gedurig opgehitst. Dus ziet me 'er daaglijks schetzen,

Om onze aanzienlijkheyd, en agtbaarheyd te qwetzen.

Dus krijgt het algemeen geheel, een andren stand,

Waar door 't niet ligtlijk, zig laat leyden aan den band.

K A J. Men moet het volk, door dwang, aan Mozes wetten binden,

En aan der vaadren zeên. J O A N. Maar déze nieuwgezinden,

Beroeren staag het volk; dewijl zy hunne leer

Verspreyden, wijd, en zyd; waar door zy meer, en meer

Vermeerdren in getal, uyt allerhande staten.

Dit ziet men dagelijks, wanneer ze op markte, en straten,

Ja in den Tempel zelf, stoutmoedig, onbeschroomt,

Hun leer verkondigen. Wie had 'et oyt gedroomt,

Dat dien Gekruylten, ons nog zo veel quaads zou brouwen.

K A J. Die hoop moet uytgeroeyt, indien men wil behouwen,

Des volks behoudenis. Dit 's wis. 'k verzéker 't u.

A N N. Zo spraakt gy eertyds ook, maar dogh, 't ont-schiet u nu.

K A J. Wel aan, verkéken kans, die mag men wel hervatten.

A N N. De snaar te styf gerekt, zal ligt aan stukken spat-ten.

18 S T É F A N U S.

K A J. Op welk een wijze staat dan de zaak best aan te doen?

A N N. Tefchenden hen op 't lijf, krijgsknegten, stout, en koen.

K A J. Waar zagme oyt een soldaat, die regt, een ziel bekeerden?

A N N. Men stéél zijn degen, tot een steun der Schriftgeleerden.

K A J. Dus word slegs schijngeloof, door parssing, afgehaalt.

A N N. De schijn is ons genoeg, wanneer me zégenpraalt.

K A J. Zy zullen door de vlugt, uw hand, en land ontfappen.

A N N. Men zal hem die zulks tragt, aan duyzend stukken kappen,

Of zenden, tot een straf, in eeuwge slaverny.

K A J. Zulk een regtspléging staat den Groten Raad niet vry.

A N N. Men zal den Landvoogd ligt, op onze zyde rukken,

En hem in boezemen, der Khriftnen schellemstukken;

Dan word, door zijne magt, ons oogmerk uytgewerkt.

Zo word het geestlijk zwaard, door 't werreldlyk gesterkt.

Gezamentlijk nabinnen.

T I M O N E S. P A R M E N A S.

T I M O. **P**Arménas, 't doet me wel, aan 't herte, en in 't gebeente,

Den bloey der Khriftnen, en de aanwas der gemeente.

't Bestuur der zelve, staat nu op een beetren voet.

P A R M. Dat's regt; derhalven, is 't zeker, dat men moet

Het

Het ergerlijk verval, in zijn beginsel stuyten;
Of anders baant me een weg, tot opspraak, voor die
buyten

De Khriftelijke leer', en ons vergaadring zyn.

T I M O. Dat's waar. Men moet het qwaad, beneffens
alle schyn

Deszelfs, Godtvrugtelijk manhaftig tégenstreven.

P A R M. Zo is 't. Een Khriften moet geen ergerniffen
geven,

In zaken van belang, daar qwaad gevolg uyt groeyt.

T I M O. Midts dat men wel bemerk, uyt welk een
grond zulks vloeyt.

Want ergerniffen zijn tweezinnig in 'er wezen.

Ten eerften, die men geeft. Ten tweeden, die geré-
zen

Zijn, door een misverstand, waar uytze een ander
neemt.

P A R M. Timones, déze spreuk, die schijnt me niet heel
vreemdt

Teklinken in het oor, dogh, wiltze eens net ontvou-
wen.

T I M O. Gegéven ergernis, staat tweederley te aan-
fchouwen,

Of overtuygt gepleegt ('t welk Godt op 't hoogfte
haat)

Of door onagtzaamheyd: hoe wel een minder
qwaadt,

Dogh, onbetamelijk, voor een welménend Khriften.

Genomen ergernis, daar meest de kerriktwiften

Uytspruyten, word gevormt, door blinden yverdrif,

Of teérheyd des gemoeds, waar door me onwijslijk
schift,

Enfcheyd, en fchaart, en fcheurt, het Khriftlijk
merriktéken;

Dat's liefde, en éinigheyd, dogh; koomt men ze aan
te fpreken,

En toont hen, dat voor't meer, het minder wyken moet,

Zo krijgt men 't antwoordt: vriend, dat keur ik geenzins goedt;

Dewijl mijn teér gemoed, en nauwgezet gewisse, Zulks dulden kan, nog mag. In zulk een duyfternisse Vervalt het onverstand, door eygenzinnigheydt;

Zo dat men scheurt, en ryt, daar 't vroom gemoed om schreyt,

En zijn bedroefde ziel, voor Godt komt uyt te gieten:

Zou zulk een ergernis den hemel niet verdrieten?

Zou zulk een onkruid, uyt des Héren akkerwerk,

Niet tydig zyn geweert, ten dienste van zyne kerk?

Ô! Ja! dogh Godt zy dank, die zulke uytsporigheden,

Genadig heeft gewend, van zyn geliefde leden;

Want zo dien voortgang, had behouden zijnen vaart,

De Godtsdienst had wel haast geweest, gelijk een paardt,

Dat breydelloos, en vry, en vrank, en onbedwongen,

In 't woelste, en wilde, doet zyne onbesnyde sprongen.

Daar nu, in tégendeel, het weduwlijk geslagt,

Dat uyt de Grieken is, zo waardig word geägt,

Als die uyt 't Jodendom, tot Khristen zyn geworden.

P A R M. Zo gaan de zaken best, wanneerze in goeden orden

Geschikt zyn, en gevoegt; want als men 't éne lidt,

Eenzydig boven 't aér bemint, dat 's 't regte wit

Geenszins getroffen, in de Khristelijke lére.

Dogh waar gelijkheyd is, daar word Godts lof, en ére

Bewerkt, en 't word, by Hem, op 't aangenaamt geschat.

T I M O. Gy hebt de zaak (Ô vriend!) regt in den grond gevat.

Want

Want hoe kan 't mooglijk zyn, het éne lidt te heffen,
 Ten trap der érentroon, en 't andere, te treffen
 Met smaadheyd, door verſuym? wyl 't lighaam
 dogh beſtaat,

Niet in een lidt, maar veel. 't Voegt dan geen léde
 maat,

Door waan van voorregt, zig eergieriglijk te kanten;
 Dewylze een lighaam zyn. Want Hy, die 't ore
 planten,

En 't oge veſtigden, heeft tonge, en hand, en voet,
 Geſchikt, dat elk voor 't lyf zyn nutte werking doet.

Ja zelfs, de leên, die wy zomtyds, de onwaardigſte
 agten,

Zijn nodigſt ten gebruyk, en waardigſt door hun
 kragten.

Ook die ons los begrip, de onçierlijkſte waardeert,
 Die worden, door ons, meelt geviert, gedient, geëert.

Zo moet een Khriften lidt, zyn méde lidts gebréken,
 (Schoonze onaanzienlyk zyn) verbergen, en ver-
 ſtéken.

Want, waar een éinig lidt in ongenoegen leeft,
 't Is wis, dat 't héle lijf daar van gevoelen heeft.

P A R M. Zou dit geen brantmerk zyn, in deeze vervol-
 ligtyên,

Wanneer me in Khriftus kerk, met zulke kuyperyen,
 Zig zelfs behielp? om zo door een bedekten liſt.

Of geestelijk bedrog (daar minſt op word gegift)

En onder ſijnheydschyn, zyn boezemgunſtelingen,

In weérwil, van Godts wil, in 't kerkbewind te
 dringen?

Want hoe kan dit beſtaan? wanneer me in Jezus
 naam,

Godtsdienſtig is vergaért, waar op 't gebed tezaam,

Eendragtig word geſtort, op dat Godt wakkre lieden,

Uytſtoote in zynen oogſt, dogh, eer zulks koomt ge-
 ſchieden,

Zo heeft me een aêr voorheen, de voet al dwars gezet:

Men denk hoe zulk een hert gestelt is in 't gebedt.

T I M O. Dit mag in 't werrelds, by de eerzuchtige gebeurten.

P A R M. Wie zou de Khriften kerk hier vry van kunnen keuren?

T I M O. Men heeft dien Bazelisch in zynen dop gesmoort.

P A R M. Gaf Godt, dat dit gedrogt, ons noyt weêr qwaame aan boordt,

Dat waar wel wenschlijk. Dogh, daar moeten ergernissen,

Zomtijds, zijn in Godts Kerk; op dat men door zulk spijlissen,

Het goede uyt 't qwade kenne, en 't koren sçhey van 't kaf.

Aangaande de armendienst, wat dunkt daar Timon af?

Is dèze zaak, dus lang, bedient, regt na behoren?

T I M O. 't Verstand beschouwt een zaak, zo helder niet van voren,

Dan wel van agteren. Want, door toevalligheyd, Word ménig schutter van zyn oogmerk afgeleyd.

P A R M. Noghtans moest de een zo goed, als de ander zyn gerékent.

T I M O. Wanneer de deugd in elk, stont évangroot getékent.

P A R M. Dat 's regt. Zulke armen zyn 't, die Jezus, hier beneên,

Ons nagelaten heeft; op dat men aan zyn leên, (Als zelf aan Hem gedaan hun noden zou vervullen.

T I M O. Ja dogh, maar niet dat zy 't verwarelozen zullen.

P A R M. Een blyden armengift, die doolt dogh nimmermeer.

T I M O. Verkeerden armengift, verwagt, nog loon, nog

P A R M.

P A R M. Ik houw me op 't hoogst verpligt aan Khristus
médeléden.

T I M O. Uw pligt is wijsfélyk, uw gaven te besté-
den.

P A R M. Wat raad dan dat men 't maak, voor Godt,
en mensch ten dank?

T I M O. De zaak gaat (ik bekén 't) aan wederzyds vry
mank;

Wanneer men de armen, die dogh eerlijk zyn van
herten,

Zo schaamteloos bedient, waar door de diepste
smerten,

Hun zielen treffen: als zy gantsche uren lang,
Staan honkren om wat broods; zo dat hunne eerbare
wang,

Nu bleek, dan schaamrood word; zo lang, tot dat
ze in 't ende,

Zyn in de wol geverft. Dus qweekt me een troggel-
bende,

Die schroom, en schaamte, en eer, heel hebben uyt
gedaan;

Zo dat zy, op 't gegeef, dan luy en lédig gaan,
En zuygen 't zweet, en bloed, der andere lé dematen.

Wat Khristen zou zulk een wanschiklykheyd niet
haten,

Gesproten uyt een drift, der onvoorzigtigheydt?

P A R M. Wee! die in Jezus kerk, zulk een qwaê grond-
slag leyt.

Ja! zulk een misbruyk dient in génendeel geleden,
Of anders, erft men ligt, der Farizeefche zeden:

Die wel Godtsdienstig zyn, in uyerlyk gebaar,

Maar hun eêrzugtig herte is wijd, en ver, van daar.

Die nauw een penninxken, aan de armen, over
langen,

Of wenschen, dat de klank mogt aan de klokcreep
hangen.

Die met trompetgeluyd, barmhertig zyn in fchyn.
 TIMO. Wie 't quaad, in andre laakt, moet zelf daar vry
 van zyn.

Beyde na binnen.

ALEXANDER. GAMALIEL.

ALEX. **W**At vind een Raadsheer niet al doornen in
 zyn wegen.
 Wat fchijnen de ampten zoet, en nogtans daar, en
 tegen,
 Volgt hen de kummernis, gelyk de fchaduw 't lyf.
 Want fchynt het staatbewind, een aangenaam bedryf
 Te wezen, in het oog, der onervaarne menfchen.
 Hoe kan 't dogh mooglyk zyn, dat duyzenden nog
 wenfchen,
 Na zulk een laftig pak, dat in zyn eygen aart,
 Den drager in zyn hert, gedaurige onruft baart?
 Dogh de eer, en de agtbaarheyd, 't ontzag, 't neer-
 flagtig groeten,
 Zyn lauffen, die al 't leed der bitterheyd, verzoeten.
 Maar zonder dat! men denk, dat 't kuffen van den
 staat,
 Zo zagt niet is als 't fchynt, wanneer men vroeg, en
 laat,
 Voor 't algeméne béft, op 't yvrigft zit te blokken,
 Terwyl het domme graauw, bedektlyk koomt te
 wrokken,
 Bedektlyk niet alleen! maar zelfs in 't openbaar;
 Wanneer me ons uyt kryt, voor een fchelm, een
 landverraèr,
 Die zig te trouwlos heeft met 's vyands magt verbon-
 den,
 De middelen des lands, uyt 't vaderland gezonden,
 En die de Landvoogdy durft ftéken na de kroon.
 Wat dunkt Gamaliël? kan groter fmaad, en hoon,
 En

En lafter zijn gepleegt, aan enige der leden,
Des Groten Raads, wanneer ze onschuldig zijn?

G A M. Dereden

Grijpt by de onknndige, heel zwaarlyk plaats, en
ftand:

In zonderneyd, Wanneer hun lieve Vaderland,
Schijnt in gevaar te ftaan, gelyk men 't nu ziet smoken,

Door déze nieuwe leer, nu onlangs uytgebroken,
Door énen Galileër, die zig, uyt Nazareth
Qwam op te doen. Een Man wiens geest ftont on-
verzet,

En onbeweegt, in 't geen Hem tegen wierd gedré-
ven.

Hy wift, gedurig, ons de handen vol te geven,
't Zy dat Hy kragtig van de weêrgeboorte fprak,
Of tegen onze zeën, den rustdag ftukken brak,
Of als Hem wierd gevraagd: om 't heylpadt te be-
wandlen,

Of als Hy met ons kwam van 't handen waffchen
handlen,

Of van den fcheydbriefsprak, of 's Keyzers fchat-
tinggeld,

Of van barmhertigheyd, of uyterlijk geweld,
Of met de Sadduceen, fcherpzinnig redeneerden,
Of de overfpeelge vrouw, voor 't iténigen verwee-
den,

Ja duyzend zaken meer. Dogh, de allermeeft klem,
Daar 't volk door wierd beweegt, was, dat Hy door
zijn ftém,

De doven horende, en de blinden zienden maakten,
De lamme, en kreupele herftelden. Den geraakten,
En jigtigen, heeft Hy flegs met een éniq woordt,
Genézen. Wie heeft oyt van zulk een werk gehoort?
Wat my belangt, my dunkt 't zyn ongehoorde krag-
ten,

ALEX. Men moest nauwkeurig , op 't bedrijf der zulker agten.

Wat wondren zijn 'er niet , die met behendigheên ,
Gefchieden door de kunst? GAM. Neen Alexander! Neen!

Hy heeft de Duyvelen uyt bezétene gedréven.

ALEX. Is Hem niet opentlijk in 't aangezigt gewréven,
Dat hy de Duyvlen , door Belzebub , verdreef ,
Dewijl men die van ouds , een hoger magt toe
schreef?

GAM. Hy heeft zijn zaak beweert , met dubbele kragt
van reden ,

ALEX. Nog kragtiger dan wel de toveraëren deedden,
Voor Memfis Nylvorst? GAM. Ja , Hy toonden,
dat een rijk

Niet staande blijven kan , indien 't tweespaltelijk
Moet werden aan gemerkt. zo sprak Hy , t'wyl zijn
woorden

Met een doordringentheyd , de omstanderen be-
bekoorden.

En als men 't wel beschouwt , legt dit niet klaar , en
naakt?

ALEX. Wel! waarom is Hy dan dus snood van kant
geraakt?

GAM. Om dat Zijn glans der leer , te veel stak in on-
ze ogen.

ALEX. Men moet geen tweede zon aan 't hemelrond
gedogen.

Hy noemde Zig Godts zoon , met Godtgelyke kragt,
De Koning Israëls , die dogh in hoger pragt ,
Aanzienlijkheid , en eer , te voorichyn staat te ko-
men ,

Hy is vast aan een kant de Khristenen mogen dro-
men ,

Van een toekoment rijk , dat geestelyk bestaat.

Wy volgen 't letterlijk , daar dogh den zin op staat.

GAM.

G A M. Gy zegt Hy is gedempt, men hoeft Hem niet te vrezē.

Nogtans, zy stellen 't vast, dat Hy nog is in wezen,
En dat, Hy Goddelijk, in 't hoogst der heemlen leeft.
Waar uyt Hy, Zijne kragt, heur toegezonden heeft:
Die doet 'er dus Zijn Naam, standvastelyk belyden.
En zo dit waarheyd waar, zo zou men God bestrijden.

A L E X. Hoe! zijt ge door hun leer, dan meede al omgezet?

G A M. O neen! ik houw me stip, aan Mozes leer, en wet,
Dogh ik ben overtuygt van hun bescheydenheden.

A L E X. 't Bedrog word best bewerkt, door nēderige zeden.

G A M. Hun lydens proefvuur, toont de waarheyd van de zaak.

A L E X. 't Hardnekkig herte lijd, zulk lyden, met vermaak.

G A M. Ja! als me 'er winst, gemak, of eer, door kan verwerven.

A L E X. Een ingebeelden eer, doet iemand willig sterven.

Dit bleek aen Herostraat, die 't kostelyk gebouw,
Te Efēzen, trachte in brand te steken, want hy wou
Gewillig sneuvien, als den nazaat slegts mogt zeggen
Dat hy Dianaas kerk, in kolen had doen leggen:
Endeez beōging, is hem na zijn dood gelukt.

G A M. Noyt wierd lofwaardig eer, door qwaaddoen, uytgedrukt.

Zulk schijngoud, zal noyt stand, ten proeffteen kunnen houwen.

Heel anders kan men de aart der Khristenen beschouwen,

Want weldoen, is et doel, van hun opregt gemoed.

Noyt dēdenze iemand leed, of ichade, aan goed, of bloed.

't Zijn wapenlosse, die veel liever willen lijden.

Al wat te lijden staat, dan met de wapnen strijden.

A L E X.

ALEX. Zo lang, als hoger magt, heur onmagt overheert.

GAM. ô Neen! wie dus bestaat, word van 'er afgeweert.

Zy willen niemand voor hun méde leén érkennen,

Dan die zig wérelós, ter lijdzaamheyd gewennen.

Een zaak, die ligtelijk, kan worden ingeschikt;

Want, als men dit met ernst, eens overweegt, en wikt,

Zulk een zal nimmermeer, onschuldig bloed vergieten.

ALEX. Wanneer zy 't swaard gebruyk, uyt Godsdienst, gansch verflieten,

Zo waar 't nog iet, maar neen! men mijd den orelóg,

Daar spietsé, en zwaard, en schild, gebruykt word,

maar bedrog

Word merkelyk gemerkt; wanneerze in twisteryen,

Met hunne bitze tong, elkanderen bestrijén.

Noyt bliez het Heydendom, vervreemd van Godes Wet,

In de openbaren strijd, bloedgierger krijgstrompet,

Dan déze menschen doen. GAM. Dit zijn verschildheden,

Die in 't verstand bestaan, maar geenszins in de zeden.

ALEX. Indien heur mondgeloof, lag in 'er hert gegrond:

Waar 't mooglyk, dat men dan nog zo veel Khriftnen vond,

Die zig, te schaamtelos, met de Ovrigheyd bemoeyen,

En in het staatbewind, staag met hun tongen roeyen?

Nu moest in 't oorlogsveld meer krijgsvolk op de been.

En dan, volmoed op zee, met meerder magt gestreên.

Wat dunkt u, voegt die taal wel voor een weerlos Khriften?

GAM. ô Neen! ingénendeel. Indien oyt menschen misten,

Zo mist zulk een; wijl hy zig zelve tegen spreekt.

ALEX: Dat's regt. daar neffens, let hoe 't aan de daad ontbreekt.

Waar oyt des vyands magt zig in slagorden stelden,
En zo gevolglyk, meê hun geldkist kwam te gelden,
Daar was 't, gemeenlyk, met de weerlosheyd gedaan.

Des ziet men dan hoe los dat ze in 'er schoenen staan.

GAM: Dit kan den goeden, in hun goeden naam niet krenken.

Men toon bescheydenheyd. Want dit staat wis te denken:

Geen goud is vry van schuym. Geen koren zonder kaf. (gaf,

Dogh, wijl hun vreemde leer, my noyt vernoegen

Zo doet my dit, heur zaak, staag ernstig overwegen;

Want dit's my in de weeg, en't strijdme grootlijks tegen,

Dat zy der Vaadren zeên, afwyzen vander hand,

En tegen ons gezag, dus heftig zijn gekant.

ALEX: Schrikkundige yveraer, en agtbre wetgeleerden,

Indien zy 't wetboek, en het Priesteramt nog eerden;

Zo dat men Mozes stoel, en Arons Priesterstaf,

Door déle nieuwe leer, geen ergernisse gaf,

En dat men Jakobs zaad dus niet qwaame af te trekken,

Men zou hun driften nog, oogluykende bedekken.

Maar nu is 't nodig, dat men eens hun stoutheyd dwingt.

Eerwaarden meester, wijl de tijd my roept, en dringt,

Om weêr ten brandaltaar tetreên; op dat mijn béde,

Oprijz, vol wierook geur; zo wensch ik u den vréde

Alexander binnen.

S T E F A N U S.
G A M A L I È L.

HOe drukt dit Raadsheerampt mijn ziel, die nauw
gezet,

Zig streng verplicht vind, aan de vaderlijke wet.
Hoe word mijn oordeel vast geflingert, heene, en
weder.

Ik drijf, als in een zee, en dobber, op, en neder,
In kommer, onbewust, waar dat ik stranden zal.
Ik word door vreeze, en angst, geqaatst gelijk een bal.
Wat raad, dat mijn gemoed, hier in, blijf vry van
zonden?

En dat mijne agtbaarheyd, mag blyven ongeschon-
den?

Wel aan! op dat men 't eene, en 't ander niet verliez:
Is 't prijslijk, dat men van twee qwaën, het minste
kiez.

R E Y van J O D I N N E N.

Z A N G.

O! hoe beklaglijk is 't,
Daar de Eendragt word gesplit,
Door strijdige verstanden.
O! dat de geestlijkheid,
Zig zelven vond bereyd:
Om heylig, herte, en handen,
Te heffen tot den Heer.
En dat ze alleen, Godts eer,
In 't binnenste betragten:
Wat stont, voor ider stam,
(Het zaad van Abraham)
Al zégening te wagten.

T É G E N Z A N G.

O! die dien zaalgen dag,
 Na wensch, eens weder zag,
 Ter duystere kimme uyt breken.
 ô! dat die zon verreez;
 Dat Isrel, zonder vreez,
 Het hoofd weêr op mogt steken;
 Hoe zou den groten Godt,
 Het koninglijke Slot
 Van Sion, weêr bestralen.
 Ja! hoe zou Jakobs Heer,
 Met zijne Godtspraak, weêr
 Op zijnen Tempel dalen.

T O E Z A N G.

ZO lang twistgierigheyd,
 En 't reedlooze onbescheyd,
 Den meester kooft te spēlen;
 Zo lang zal Isrels vree,
 Noyt houden vaste steê,
 Nog vrugten mededelen.
 ô Godt! Gy die zulks toont,
 En by den vrede woont,
 En twist niet kunt gedogen,
 (Wijl ze U op 't hoogst verveelt)
 Zo toon aan wien het scheelt.
 En open, Heer! hunne ogen.

D E R D E B E D R Y F.

T I M É U S . N A H A S S O N .

T I M É . I N d i e n m e n d i t v e r d e r f , i n t i j d s , n i e t w i l b e -
 f n o e y e n ,
 Z o f t a a t d a t o n k r u y d , h a a f t , o n s o v e r ' t h o o f d t e
 g r o e y e n ;
 D e r h a l v e n , m o e t m e n d a n d e e z e o p g e w o r p e n l e e r ,
 O p ' t a l l e r k r a g t i g f t e , m e t f e l h e y d , g a a n t e k e e r .
 M e n m o e t (i n d i e n m e n d o g h , h u n m o e d w i l , w i l b e -
 l e t t e n)
 O p z u l k e e n t a j e n q u w a f t , e e n h a r d e n b e y t e l z e t t e n ;
 O f a n d e r s k r i j g t h e t q w a a d , a l l e n g s k e n , d e o v e r h a n d .
N A H : I k b e n , i n d e z e z a a k , h e e l a n d e r s v a n v e r f t a n d .
 W a n t ' t i s w e l e e r g e b e u r t , d a t b y v e r m a a r d e m a n -
 n e n ,
 D e n b o o g e a a n f t u k k e n b r a k , d o o r ' t a l t e h é v i g f p a n -
 n e n ,
 D e l i f t i s z o m t i j d s , v e e l d o o r d r i n g e n d e r , i n m a g t ,
 D a n f t e r k h e y d , e n g e w e l d , m e t b l i n d e d o m m e k r a g t .
 D i t b l e e k a a n P o l i d o o r , L i k u r g u s , e n L y z a n d e r ,
 F i l i p v a n M a c e d o o n , d e n g r o t e n A l e x a n d e r ;
 W i e n s k r i j g s b e o g i n g e n , h e m z e l d e n z i j n g e m i f t ;
 W a n t w a a r z i j n k r a g t v o o r f l o n t d a a r d r o n g h y d o o r ,
 d o o r l i f t .
 L i g t , h a d n o o y t A n t i g o o n K o r i n t h e n i n g e k r é g e n ,
 I n d i e n h y n i e t z i j n l i f t , g e m e n g t h a d m e t d e n d é g e n .
 Z o d a t d e f e l l e n d r i f t , o y t v r u g t e l o o s v e r d w e e n .
 D a a r t e g e n , d r i n g t d e l i f t , d o o r y z r e d e u r e n h e e n .
T I M É : ' t i s w a a r , m e n k a n z o m t y d s , d o o r l i f t , t e n o o g -
 m e r k r a k e n ,
 (A l s ' t l u k d e n l o z e n d i e n t) d o g h , n i e t i n a l l e z a -
 k e n ;

W a n t

Want listigheyd, verëyscht, of veel, of weynig tijdt.
En waar men tijd verliezt, daar raakt men 't voordeel
qwijt.

Men moet dien bozen boom, tot aan den wortel
knotten.

N A H: Men moet zig, door zijn drift, niet tonen dat
de zotten,

Die zonder overlég, of éinig raadsbesluit,
iets ondernémen, daar hun schaade, en schande,
uytspruyt.

Men moet zijn zaken, dan bedekt, door list, be-
stéken.

T I M E': Zag niet Achitofel, zijn list aan stukken bre-
ken,

En als een rook of damp verdwynen in de lugt?

N A H: Ik ben, voor zulk een rampt, in 't minste niet
bedugt.

T I M E': Door welk een middel dan, zoud gy hun
moed wil buygen?

N A H: Door onvertuygingen, van oor-en ooggetuygen.

T I M E': Merkt ge onweërspreeklijk dan zulk een ge-
tuygnis aan?

N A H: O ja 't zal in den mond, van twee, of drie
bestaan.

T I M E': Zy deën noyt schellemstuk, in werkelijke da-
den.

N A H: Maar wel in woorden, om onze agtbaarheyd
te schaden.

Ja ! 't heylig Bédehuys, Godts heylnaam toegewijd,
Bleef voor de lastertong, huns Meesters, niet bevrijd.

Wilt (sprak Hy) dit gebouw, vry tot den grond toe
slegten,

*K zal, in drie dagen tijds, het weder op doen regten.

Is dit niet lasterlijk, ja ! tegen regt, en reën,

Godts heylig, Heyligdom, getergt, en trots be-
streën?

TIME'. Wel! zijt ge onkundig, dat Zijn volk 't weet
uyt te leggen,

Dat Hy 't, zinspélende, op Zijn lighaam kwam te
zeggen?

En dan is 't webbe ontknoopt. N A H: Dat agt ik niet
met al.

TIME'. Nu, schoon gy agten 't niet, waar of me 'er vin-
den zal.

Die zulk een duystren zaak, met hooggestaafden éde,
Bezwéren zullen? en of iemand zulks al déde,

En vond zig onderwijl, volkommer, overtuygt?

N A H: Dat lijd geen zwarigheyd; wanneer men de
éden, buygt;

En wringt, en rekt, en strekt, de aanklager ten be-
lieve.

Men sluyt 't gewisse; op dat geen éden 't zelve grieve,
In zonderheyd, wanneer 't ons winst, en voordeel
baart.

De menschen, in 't gemeen, zijn hédendaags geáart,
Dat, als 't 'er beurz betreft, dan zijn ze 't regt ont-
waffen;

(Zoo 't schijnt) zo dat ze op woord, nog eer, nog
éden passen.

Ja! de éden agt men nu voorwaar, als kinderspel.

Want als 't den mensch niet ziet, dan keurt men 't al-
les wel.

Timeús, 'k zal dit, door mijn list, zo wel beschikken,
Dat zy onmogelyk, ontworstlen mijne strikken.

TIME': Ik ken uw lozen aart, die in uw boezem steekt.

N A H: Wat heb ik menigmaal, dat volk, in 't oor
gepreekt,

En hunne dwalingen, baarblijkelijk aangewézen:

Dogh, alles vrugtelos, nu zal ik hen doen vrezén,

Door een bedekten weg: want zulk een list, word
dogh,

By ons geoordeelt, voor een geestlijk nut bedrog.

Mén

Men moet de geestlijkheyd, wat meerder ruymte
geven,

Dan 't algeméne volk, dat slegs kooft heen te leven,
Naa 't letterlijke woord, van Mozes streng verbond:
Dat hem vertoont word, door der Schriftgeleerden
mond.

De onkundige zien slegs, de schors des wets van
buyten,

Daar wy het grondgeheim, voor yder moeten uyt-
ten.

Is 't wonder, dat ons dit, tot meerder ruymte port?

T I M E': ó neen! als 't slegs voor de eer des wets, be-
vordeert wordt;

Derhalven, moest men dan, in 't werk, niet lang
vertoeven.

N A H: Ik zal hun mijne list, gevoelig, haast doen
proeven

En leren, wat het zy, die Mozes stoel versmaadt.

Geen scherper wreekzwaard, dan der Schriftgeleer-
den haat.

Beyde na binnen.

STEFANUS. NIKOLAUS.

STEF. **W**ie voorneemt, om een burgt, of toren op
te bouwen,

Moet by zig zelfs, met ernst, een wijzen raadslag hou-
wen,

Of zijn vermogen zulks, ten énde uytvoeren kan.

Die ook slag leevren wil, met tienmaal duyzend man,

Moet zig, eerst wel beraén, en wijfelijk bezinnen,

Of hy, met zulk een magt, is magtig te overwinnen,

Een twintig duyzendtal, eer hem zijn heyl ontga.

Want dwazen aanvang, baart gemeenlijk, schemp,
en schaé.

Zo sprak den Heyland, die wel eer, den zijnen leerden.

Gewenschten broeder! denk: hoe de Almagt u bekeerden,

Eerst uyt het Heydendom, tot Isrels zégenwet,

Die door verval des tijds, bezoetelt, en besmet,

En gantsch verduystert is, door menschelijke vonden;

Waar door men Godts geboôn, te schendig heeft geschonden.

Dit heeft u Jezus leer, heel naakt, en klaar doen zien.

En u bewogen, om die duysternis te ontvliên.

Wat staat u, lieve man, nu anders in verwagting,

Dan kruys, en tégenspoet, vervolging, en veragting.

Derhalven, houw u dan, standvastig, als een rots:

'K verzéker u de hulp, en trouwe bystand Godts.

Dogh, onze wapnen zijn verdraagzaamheyd, en lyden.

NIKO: Hoe! mag men voor zijn regt, dan met geen wapnen strijden?

STEF: Ô Neen! dit heeft de wet van Jezus, streng verboôn.

NIKO. Wel! zal 'k me onschuldig, van een booz wigt laten doôn,

Daar my't natuur regt leer, mijn lijfsverwéring kiezen?

STEF: Wie dus het leven tragt te houden, zal 't verliezen.

NIKO: Ja door verzaking Godts. STEF: neen, zulke niet alleen!

Maar zelfs, die overtuygt, de wet zijns Zoons vertreên.

NIKO: Des Heylands wet, zagt noyt, zijns Vaders wet te ontbinden!

STEF: Dat's waar. maar om door Hem, en zijnes woordsgezinden

Tetonen, dat Hy door de kragt der liefdenband,
De wet zijns Vaders, weêr bragt in heur vollen stand!
Daar Jakobs zaad, wel eer, door 't strijden wierd
beveyligt,

Word nu het Khriftendom, door lijdensvuur ge-
heyligt.

Ik weet wel, dat zulk leed, het vleys niet vergenoegt.

Wat raad? dewijl we niet tot weerstand zijn bevoegt,

N I K O: Zal dan een Khriften, 't kwaad, met uytge-
laten stromen,

In koelen moede, zien de onschuldige overkomen;

Wijl Godt, door middlen werkt? zal Hy, van onze
hand,

Niet eyschen, 's naaftens bloed, zo wy geen weder-
stand

Betonen, om zijn lijf, en leven te behoeden?

S T E F: Indien oyt krijgsgeweer, de onnoozlen kwam
ten goeden,

Zo was het Petrus zwaard, in 't hof Gethsémané.

Maar neen! het was laat af. steek 't lemmer in de
scheê.

Wie met den zwaarde slaat, zal door het zwaard ver-
derven.

N I K O. Dat's wie een manslag doct, zal zulk een dood
weêr sterven.

En zulk een halsregt, eyscht een hand, die de Opper-
magt,

Heeft toegeschikt: op dat de uytvoering werd vol-
bragt,

Hoe kan een rijk bestaan. hoe zou men knnnen leven

Indien hier de Overheyd, het zwaard niet was ge-
géven.

S T E F. Voor eerst, legt déze les, voor ons, in 't alge-
meen.

En wijl we aan 't Khriftlyk hoofd, zijn wéreloze
leên;

Zo moet men zig zo wel voor 't eene, als 't ander
wagten.

Ten tweede, zal het Godt, vol wijsheyd, sterk in
kragten,

Hier noyt ontbréken, aan staatzugtige yveraers:

Want zo men andre vind, men vindze wonder
schaars.

Hy zal, zo lang het qwaad, op aarden kooft te duren,
't Beloop des werrelts, door de werrelt wel bestu-
ren.

N I K O: Kan 't dan geen Khriften zijn, die zulk een
ampt bekleedt?

S T E F: ð jaa 't. maar dogh, hoe groot, weet Godt,
die alles weet.

De werreltlijke magt, die laat ik Hem bevolen.

Wie heur gehoorzaam eert, die zal niet ligtlyk dolen,

Wanneer heur wetten, Godt, en 't Goddelijk ge-
moedt,

Niet tegenstrijdig zijn, ja warelyk, dit doet

Een Khriften, om dat Godt, en Khriften zulks ge-
bieden.

N I K O. Mag zonder zonde dan, het vlugten niet ge-
fchieden?

S T E F. Dat staat een Khriften vry, nogtans met onder-
fcheydt.

Men lette of 't vlugten, tot Gods eere, of oneer leyd.

Want, zou een herder voor de wolven mogen
vlugten,

En zijne lammeren gantsch weerloos laten zugten,

In doodsbenauwtheyd? 't waar een onbehoorlyk
ding,

Ende ongetrouwen aart, van énen hureling,

Baarblykelyk getoont. N I K O. is niet Gods woord-
verkonder

Uria, weg gevlugt, voor Jojakim? S T E F. was 't
wonder;

Wijl's konings haat, op hem byzonder, was gekant;
 En na zijn leven drong? wat leeraer, of gezant,
 Zou nut doen, aan Godts volk, door zulk ontydig
 fterven?

Maar hangt aan zijne vlugt, gevolgljk, het verder-
 ven

Der Khriftelijke fchaar, die hem wierd toe betrouwt;
 Dan is hy ankervast; wijl elk 't ooge op hem houwdt:
 In zonderheyd, wanneer hem 't geestlyk roer in han-
 den,

Bevolen is, om 't fchip te hoên, voor klip, en stranden.
 Dogh, geld 'er hem alleen, hy wijk vry voor zulk
 woên;

Om in Godts akkerwerk nog meerder dienst te
 doen.

N I K O. Heeft Jezus Khriftus niet, by wylen, zelf ge-
 vloden,

Voor zijn vervolgeren, wanneerze Hem wilden
 doden?

S T E F. Gewifflijk ja. maar, toen zijn bitter lijdens uur,
 Vervult was, ftont Hypal, gelyk een ftalen muur.

N I K O. Dat elk, in Jezus naam, zijn bloed dan koom
 te ftorten.

S T E F. Men moet, door onverftand, het leven niet
 verkorten.

Als't koomt, is't tijd genoeg. men houw zig man-
 nelyk,

Wanneer Godts wil, zulks eyscht; op dat men niet
 bezwijkt,

Met Cefas, die zig zelf, kwam in dit vuur te werpen,

Door zijn voorbarigheyd. dat ik 't u in kon fcherpen,

(Mijn médebroeder, en mijn waarden amptgenoot,)

Wy ftaan op Jezus wagt. ontzie, nog nood, nog
 doodt.

Gy weet, en kent uw pligt. Beveel Hem al uw zaken.

N I K O. Ik ben den ftrijd getrooft. myn Godt! wilt
 Gy't zo maken, C 4 Dat

Dat eeuwig uwe kragt, mijn zwakkeziel verzél.
 STEF. Ja! als 't de ziel welgaat, dan gaat 'et alles wel!

Beyde na binnen.

K O S B I O. J E V A N U S.

Kosb. **H**Oe ongestadig is dit wisselvallig leven.
 Nu word des menschen drift, tot liefde-
 zucht gedreven,
 Endan tot bittren haat. de wispelturigheyd,
 Schijnt meester van den mensch; dewijlze hem
 stuurt, en leyd,
 Gelijk een reedloos dier, dat door de leyzeelban-
 den,
 Zijns meesters wil volgt, na 't bewégen zijner han-
 den.
 Wat wierd het Khristenvolk bemint, wanneer hun
 kragt,
 Veel zieke, en kranken, weêr tot hun gezondheid
 bragt,
 Maar nu zy met heur tong, de zondige gebréken,
 Der Ouderlingen, en de Schriftgeleerden steken,
 Nu treft 'et aan de ziel, der geestelijke schaar,
 't Welk niet te dulden staat. JEV. Kosbio, dat is
 waar.
 Dat volk waant, dat ze tot bestraffen zijn geboren.
 Dogh, als me 'er weêr bestraft, dat kunnen ze niet
 horen,
 Of wréken 't met hun straf, der kerkelyke ban.
 Kosb. Zo legt de zaak. maar dogh, wat dunkt Jeva-
 nus van
 Timéus blindheyd, en Nahassons listig spreken?
 JEV. Zy zien hunne agtbaarheyd, met ernst, na de
 eerkroon steken.
 En dit verwekt in heur, zulk een doldriftigheydt.
 Kosb. Zou 'tdan wel raadzaam zyn, 't geen me ons
 voor ogen leyt. Om

T R E U R S P E L. 41

Om déze menschen door getuygenis te bezwaren?

J E V. Ó Ja! wy zullen 't stuk, door list, behendig klaren.

Ik hebbe in 't zelfde, al vry een helder doorgezigt.

K O S B. Uw reukloos oordeel, stelt een zware zaak te ligt.

J E V. Geen zwarigheyd. Gy zijt begaaft met geestig liege.

K O S B. Ja! had ik slegts de gaaf, van uw bedekt bedriegen.

J E V. Houd u slegs wel gemoed, zo loop de zaak wel af.

K O S B. 'k Ontzie geen leugenen, maar wel der leugnen straf.

J E V. Een stout, en moedig hert, zal voor geen kleyntje buigen.

K O S B. Agt gy 't een kleyne straf, de straf der valsch getuygen?

J E V. Zegt niet het Khriftendom, dat Jezus, déze stadt, Geheel vernielen zal, en tot den grond toe plat,

Vermorzelen tot puy, en wet, en zeên verbréken?

K O S B. Hebt gy heur, zulk een taal, wel zelve horen spreken?

J E V. Ó Neen! doch 't is bekend, by yder in 't gemeen. En 't word ontwyffelbaar gelooft, by groote, en kleen:

Ja, hen in 't openbaar, ten laster aangewreven

K O S B. Wel zal meop 't los gezeg, zo ligt getuygenis geven?

Wat raad, zoo me ondertaft, en scherp wierd ondervraagt,

Van hem, die 's Keyzers zwaard, tot straf der bozen draagt?

J E V. Wie is 'er die hun zaak, zo ernstig aan zou trekken?

K O S B. Kan Godt, zelf in 't gerigt, gen Daniël verwekken?

J E V. Gy bloden das; Gy vreezt een ongeboren qwaad.

K O S B. Dus vreezt men wijsfelijk, den slag van schande, en smaad.

Wie schouwt geen gloeyent staal, om zig niet ligt te branden?

Wie ziet aan lager wal, eens anders vaartuyg stranden,

En wend 'et niet van ly? wiefieft zijn eygen wee!

Want zulk een schip op 't drooge, is wis een baak in zee,

Men leere aan de uytflag van de onkuyfſche, en oude boeven,

Hoe 't qwaad zijn meeſter loont, en al te ſpaê doet proeven,

Dien bittren naſmaak, die een beul is in 't gemoedt, En pijnigt het gewis. Wat was het liegen zoet,

Indien 't noyt wierd ontdekt! 't is waar 'k érkénne, en oordeel,

Dat uyt dien logen, ons voor al geen kleyne voordeel, Te wagten ſtaat: maar dogh, indien men weygrig is,

Ons dreygt een blixemſtraal, tot ons verderffenis.

JEV. Men kiez dan of men deel, naa 't lot nu ſtaat geſchapen.

K O S B. Geen beter middelen, dan 't eerſte, en 't reedſte wapen:

Dat 's logen en bedrog; want 't moet 'er nu meê deur.

JEV. Wel aan! dan zijn we 'et eens. ik houw me aan deze keur.

Bejde na binnen.

STEFANUS. NIKOLAUS.
PROCHORUS.

STEF. **H**oe dringt my de éreGodts, om voor Zijn naam te ſtrijden!

Ik wil, en moet, en zal, in 't openbaar, belyden,

Mijn Heyland, en Zijn leer, 't geen alles overtreft;

Schoon 't bitze Jodendom, hier tegen blaſt en keſt,

En

En schuymbekt, tiert, en raazt, als dol verwoede
bonden.

Getrouwe vrienden Godts, my ister hand gezonden,
Een bittren lasterbrief, van 't blinde Joods geslagt.

(Verstokt, en hard versteent) 't geen door Pompéus
magt,

Wel eer in slaverny, na Romen wierd gedréven,
Wiens nageslagt, daar na, weér vryheyd is gegéven;

Wanneer Tibérius, het dierbaar slaafsche jok,
Door Godts besturing, van hun dienstbre halzen
trok

Die, voor een groot gedeelt, Jeruuslem weér bewo-
nen,

En zig aanzienlijk in hunne oeffenschool vertonen. **P**
Zo dat hun trotsé waan, leeft buyten alle vreez.

Dogh, dat men de inhoud van hun lasterschrift eens
leez.

Stéfanus, trekt den brief uyt zijne boezem, en
leest den zelve.

G Stéfanus, die in verblindhejd legt gezonken,
Goet geeve u beyl, en een regtziende ziel gezigt.
ô Blinden yveraër! hoe lang zulge uwe vonken,
Van uw verderfslijk vuur, dat Jacobs zaad onsligt,
Verspreyden in het rond, langs Salems straten hénen?
En werpen de oude zeën, veragt, van boven ne ér?
Hoe lang zult gy Godts Wet, en Mozes dus verkleen?
En voegen in hun plaats, uw nieuw gevonden leer?
Of zoekte uw naam, hier door, onsterffelijk te maken,
Gelijk uw Meester? die ten uysterst heeft getragt,
Na zulk een lof, Maar, toen 't aan 't leven kwam te raken,
Was Hy gantsch magtelos, ontbloot van hulp, en kragt.
Die andren eertijds hielp, kon nu zig zelfs niet helpen.
En nogtans, vest ge uw hoop, op een verstorven mensch.
Ay! keer dogh, eer u koopt de wanhoop overstelpen. **of**

*Of treed eens in gesprek. Dit's ons verzoek en wensch.
 Dus word gy wytgedaagt, van onze Schoalgeleerden,
 Der vrygemaakte Joón. Al zijt ge in woorden sel,
 En scherp, zo weet noghtans: Dat me ons noyt meer ver-
 eerden,
 Dan zulk een woordenstrijd, in't openbaar. Vaar wel.*

FIL. δ Lasterlijken brief! met drakengif geschreven.
 Kan 't mogelijk zijn, mijn Godt, dat gy, zulk een,
 nog 't leven,
 Een ogenblik vergunt? PROCH. δ Vader! zulk een
 hoon,
 Staat niet te dulden, aan uw wel geliefden Zoon.
 S T É F. Wat dunkt u broederen, staat zulk een smaad
 te dragen,
 Voor een Khriftlievent hert, dat zijne levensdagen,
 Opöffert tot Godts eere, en Zijns gezalften Zoon?
 Indien men 't daar by liet, wel! waar 't niet vry wat
 schoons,
 Den naam te voeren van een Khristenwoordbelij-
 der,
 En onderwijl te zijn een levenlozen strijder,
 Die zonder qwertzing, zou aanhoren, hoe de tong,
 Eens lasteraers, na Godts, en Jezus ére dong?
 Voor my, dat lijd ik niet. 'k Ontzie, nog Libertynen,
 Nog ook Cyréneers, nog Alexanderijnen,
 Nog dwaal verstande, van 't Ciliciaansch gewest;
 En andre, welker leer is slimmer dan de pest.
 Wier sel besmetlijk vuur, kan lande, en steên ontsté-
 ken.
 Wel hoe! zou Stéfanus, nu schromen om te spréken?
 En zwijgen gantschlijk stil, gelijk een stommen
 hond?
 Dat lijd Godts ére niet. δ neen! zo lang mijn mond,
 Zal wezen rijk vervult, met Goddelijke spreuken,
 Zal uwen knegt δ Heer in zynen pligt noyt kreuken:
 Maar

Maar staag standvastig staan, als een vroom kampioen.

FIL. Draag u voorzigtig, want, 'tis om uw bloed te doen.

Zo lokt eens krijgsmans list, den vyand uyt zijn wallen,

Om met beqwamer kans, hem op het lijf te vallen.

Der Schriftgeleerden haat, en de Ouderlingen list,

Zijn immer u bekend. P R O C H. Ik zorg, dat dezen twist

Der Schoolgeleerden, u tot strikken, en tot netten,

Verstrekken zullen, om uw ziele vast te zetten,

En te overromplen; want hun boosheyd is te groot.

En véler honden magt, is wis der hazen doodt.

S T E F. Wat Khristen kan zijn Heer dus zien in 't aanzigt spuwen?

Mijn ziele, mag, nog kan, dien laster niet verduwen.

Hoe lang, mijn Heer! mijn Godt! zal uw verkoren stadt,

Door déze havikken, dus worden afgemat?

Wat ziet me een endloostal, van deez grijpvooglen zwieren,

Verscheyden in gewaad, in zéden, en manieren.

Beschouw de Farizeén, de Esseén, en Saduceén,

De Schriftgeleerden, en doortrapre Nazareén

De Dompelingen, en de snoode Herodianen:

Wier harelijken aart, de keevren, en sprinkhanen,

Onëndlyk overtreft. derhalven dan, ay! let

Eens op'er vasten, en hun opgesmakt gebedt,

En handenwassching, en hun bréde franjezomen;

Zo dat ze als édelen des lands, te voorschijn komen.

Hun hooge, en diepe hoên, bedekken 't aangezigt.

Ja andre, houden zelf, in't gaan, hunne ogendigt;

Waar door ze ménigmaal, heur lichaamsleden

floten,

Tot bloedens toe; wanneer die dwaze lorgenoten,

Met

Met scherpe prikkelen, in hunne kleedren gaan,
Die stadig, in hun vleesch, bebloede wonden slaan.

Nog zijn 'er zulke, die hun légerstéden maken,
Op smalle planken, om niet ligt in slaap te raken,
Ja! leggen doornen, en keyfsteentjes onder 't lyf.

FIL. Ó Blinde Godtsdienst! welk een kinderlyk bedryf,
Word niet gepleegt, by hen, die andre moesten léren.

STEF. Filippus dat ge uw oog, met aandagt, qwaamt
te kéren

Tot al hunne apery, gy zaagt u zelven blindt.

PROCH. Wyl gy heur dwaazheyd kent, hoe zigt gy nog
gezint,

Uw hemelschatten, ja! uw paarden, en robynen,

Te werpen in den drek, voor honden, en voor zwij-
nen?

Zietoe, eer dat ze 'et woord des Héren, niet ver-
treén,

En scheuren u het lyf, van lid, tot lid, van een.

STEF. Dat ga, zoo 't Godt gehenge, ik moet my zel-
ven uyten.

En hen (zoo 't mooglijk waar) in hunne dwaaz-
heyd stuyten.

Dogh, zoo ze ontaart zijn, en verbastert in 't gemoed;
Ik blijf onschuldig, van hun onregtvaardig bloed.

Gezamentlijk binnen.

REY van KHRISTENEN
en JODINNEN.

R.v.K. **H**Oelang zal Salem, 't héyllicht missen?

En 't volk, in dikke duysternitlen,

Dus zielblind zijn? en 's Héren geest

Der waarheyd, in hun binnenst derven?

Wan-

Wanneer zal Jacob 't heyl verwerven,
't Geen eertijds by hem is geweest?

R.v.J. Zo lang, zal Isrel, in zijn treden,
Noyt vast zijn; als de nieuwigheden,
Der Vaadren zeën, en Mozes wet,
Bedékteijk naa 't herte boren.
Zo lang men, door zulk rustverfloren,
Het oud, door nieuwe leer besmet.

R.v.K. Ô! Dat dit volk zig liet bewégen.
Noyt streed dit nieuw, het oude tegen.
Noyt heeft den Heyland zulks getragt,
Dogh wel, dat door Zijn leer, en leven,
Godts volk, ter deugd zou zijn gedreven.
Maar neen! zy hebben Hem verâgt.

R.v.J. Wat was, en is, de grond der reden,
Dat Hy, en gy, den onbesnéden,
Zo waardig keurt als de Isrelijt?
Waarom de Godtgeliefde scharen,
En Heydenen, en Tollenaëren,
In éne stand, Godt toegewijdt?

R.v.K. Om dat het Goddelyk vermogen,
Alleen, met zijn doorstralende ogen,
Op 't reyn besnéden herte ziet.
Daar Abrams kindren zijn besnéden,
Aan desuyterlijke voorhuydsléden,
Maar egter, aan het herte niet.

R.v.J. Zy passen, nog op wieroekbranden,
Nog Tempelpligt, nog offerhanden,
Nog 't geen dat Mozes heeft geboôn.
Zy vieren feest, nog nieuwe manen;
Om zo een weg, en spoor te banen,
De Godtsdienst, tot een sinaad, en hoon.

48 S T É F A N U S.

R.v.K. Ô Neen ! der Christenen betragting,
 Heeft noyt gedoelmikt, tot veragting,
 Van Godt, of van Godtsdientigheyd.
 Maar Isrel (wie staat niet verwondert ?)
 Is staag, met 't hert, verre afgezondert,
 Wanneer 't ten Godtsdienst zig bereyd.

R.v.J. Wy kennen zulke lastertongen,
 Die 't Jodendom, dus lang besprongen,
 't Geen Isrels rust, en vrêde schendt.
 Wy zijn dogh kindren Godts verkoren,
 En 't zaad, van Abraham geboren.
 Wy zijn het volk, by Hem erkent.

R.v.K. Godt kent geen volk, voor Abrams zonen,
 Dan hen, die zulke vrugten tonen,
 Die eensgeëart zijn met dien stam.
 Vergeefs is 't dézen roem te trekken;
 Wyl Godt, uyt stenen kan verwekken,
 't Geliefdezaad van Abraham.

R.v.J. Dat Juda is gestelt te rigten,
 En Levys zaad, tot de offerpligten,
 Is de Isreliten kennelijk.
 Maar dezen Jezus, wie hem zetten,
 Tot zulk een hoofd der nieuwe wetten,
 Daar heeft men van, nog taal, nog blyk.

R.v.K. Wanneer zal van uw heite, en ogen,
 Het dekkleed worden afgetogen?
 Ay ! hoor de stem van Amrams soon.
 O ! salig, die dien Vorst erkennen;
 Wiens koomst, door so veel heylge pennen,
 Staat uytgedrukt. Loffy Zijn troon.

Binnen.

*Degordijnen nedergelaten zijnde, word het tooneel verandert:
 en vertoont de rigtzaal des Groten Raads.*

VIER.

VIERDE BEDRYF.

ANNAS. KAJAFAS. JOANNE S.

ALEXANDER. GAMALIEL.

MALCHUS. MAMZER.

ANN. **D**oorlugte héren, en aanzienelijke Raden:
Aan wiens hooge agtbaarheyd, en raads
besluit, en daden,

De zwaarste vonnissen, zijn wettig toebetrouwt:
Zal noyt dit kankerzeer, 't geen reeds dus ver
oudt;

En ingewortelt is, u ernstig, 't herte treffen?

Of moet der Khriftnen leer, zig endlijk, 't hoofd
verheffen,

Verboven uw gezag? en domplen Mozes stoel,

Door hunne afgunstigheyd, in éne jammerpoel,

Van endelosef smaad? dat wil den hemel hoeden.

KAJ. Gedugte Vader, laat in u, noyt zulk vermoeden,

Genuysvest zyn. Want weet, dat dogh den Groten
Raadt,

Ja yderlid, voor lid, dees leer, op 't hoogste haat,

En diep gevoelig is, van al dat t'zamenrotten,

Der Nazarénen, die ons hoog gezag bespotten,

Waar leed men, en van wien, oyt groter hoon, en
spijt,

Dan van hun bitse tong, die als een adder bijt?

JOAN. Wie zou hun snood bedrijf, onqwetsbaar door
zien glippen;

Wiens ingezwolgen haat, de Priesterlijke slippen,

Geduriglyk vervolgt, gelijk een schaduwbeeld?

D

ALEX.

ALEX. Men kent dat snood vergif. en 't heeft ons lang
verveelt,

Hunne overtrotsen waan, en onverzetbre stoutheyd.

Wie zag oyt huns gelijk? ja zelf, de aloude oud-
heyd,

Heeft zulk een ongediert, te voorschijn noyt ge-
bragt.

Des, hingt 't aan mijne stem, men zou wel haast hun
magt,

Geknakt zien als een riet, of een der waterbiezen.

Want slap zyn in 't gerigt, doet 's regters glans ver-
liezen.

ANN. Wat is den raadslag dan, die Alexander uyt?

ALEX. Ô! Was mijn raadslag dogh, uw aller raadsbe-
sluyt.

Wat zou me op 't spoedigst, voort, door ons bevel-
geschriften,

Door Israels steden heen, dat kaf, uyt 't koren ziften.

En wie hartnekkig bleef (het zy in welk een schyn)

Daar zou het sténigen, of vuur, of zwaard voor zijn.

GAM. Den Hogen Priester, en de loffelike héren,

Die hier verschenen zijn, verleene op mijn begéren,

Een regt bezadigt oor, met lijdzaamheyd vervult:

Eer zig den Groten Raad, op 't allerhoogst ver-
schuldt,

Door onkunde, aan een zaak, die tegen Godt mogt
strijden.

ANN. Zou dan Gamaliël dien inbreuk willen lyden?

En dulden zulk een hoon, die niet te dulden staat?

GAM. Gy héren, zyt bevreesd, voor een toekomst
qwaadt,

Dat ongeboren is, en ligt noyt op zal dagen.

Laat dan de reën myns monds, uwe oore, en hert
behagen.

Men agt de omzigtigheyd, dogh voor geen ydel
ding.

Derhalven spreek ik dan, in dees vergadering,
 Gelyk ik onlangs sprak. Gy Isrels rigtermannen.
 ô! 't Is gevaarlijk zyn kragten in te spannen,
 In zaken, daar 't vernuft, door onkund ligt in dwaalt.
 't Geen eens is wel gezegt, word noyt te veel ver-
 haalt.

't Is immer u bekend, hoe in voorlêden tijde,
 Zig Theudas op wierp, en verworf, aan zijner zijde,
 Veel wederspanning volk, omtrent vier honderd sterk,
 Die alle zijn gedempt: en hun oproerig werk,
 Is gansch, en al verstroyt, en heel tot niet verdwênen,
 Gelyk een neveldamp. En na hem, is verschenen,
 Den Gauloniter, toen Cyrénus uyt kragt
 Des Keyzers, 't Joodsche volk, ter schatbeschrijving
 bragt.

Waar door, dat Judas toen, veel volks afvallig maak-
 ten,

En op zijn zyde trok. Dogh, endelyk geraakten,
 Hy, en zyn gantsche rot, verydelt te éne maal.
 Dat dan 't verstand des Raads, zig wijsfelijk bepaal,
 Door wel gegronde reên. Want, zo dees nieuw ge-
 zinden,
 Hun werk uyt menschen is, 't zal van zig zelfs ver-
 zwinden,
 Gelyk een rookwolk, van het afgestéken kaf.
 Dogh, zo den hemel zelf, heur dit vermogen gaf:
 Onmooglijk is voor ons, dien voortgang te belet-
 ten.

Om dan zig zelleven niet tegen Godt te zetten,
 Is 't nodig, dat men in dees zaak, voorzigtig zy.

*De woedende ménigte koomt met Stéfanus
 voor de deure des Groten Raads.*

ANN. Wat heftig volkgetier, wat woeste raserny,
 Laat sig op 't buytenhof, hier voor de rigtfaal
 horen?

Hofwagten, ga geswind. belet sulc rustveritoren.

MALCH. Wy volgen uw bevel. ANN. Gy héren, dit geweldt,

Hofwagten binnen.

Is daaglyks 't noodlot, 't geen Jeruuflein dus ontftelt,
En 't volk oproerig maakt; dat door zulk fchriklyk
dreygen,
't Huys Jakobs, en zyn ftand, fchijnt ten verderf te
nevgen.

K A J. Zo is 't. 'k zie Ifrels roem vertreden, en veragt.
Agh! Waar dees muymery, in heur geboort ver-
fmagt;

Zo ftak dien boezemflang, ons niet na herte, en ogen.

Hofwagten uyt.

A N N. Hofwagten, dit geweld, ftaat langer niet te do-
gen.

Oris 'er geen ontzag? zo toon eens ernftig blyk,

M A L C H. Hooge agtbren Groten Raad, weet, en zy
kennelyk,

Dat op de Voorhofplaats, ftaan eenge twiftelingen,
Verzelt met volk gedrang, onmooglyk om te dwin-
gen;

Wijl een ontelbre fchaar, van allerhande flag,
Zig onder een vermengt, van groot, en kleyn gezag:
Twijl duyzend ftemmen, door elkander yflijk tie-
ren.

Gelyk een kranevlugt, of andre vogeldieren,
Vertrekken op huntijd, als met een veldgefchrey,
Na een beqwamer lugt, en beter zomerwey:
Zo vallense op het lyf, een Khriftens leerverbrey-
der.

Elk noemt, en doemt hem, voor een fnoode ziel ver-
leyder.

M A M Z. Ja héren, dezen man, (al fchijnt hy nog zo
fijn)

Heeft veel befchuldigers, waar by getuygen zyn.

ANN.

T R E U R S P É L: 53

ANN. Men breng dien roervink voor: dien lasterlyken
vuygen,

Met zijn betigteren, beneffens hun getuygen.

MALCH. Uw wil, zal zijn gezwind, op uw gebod, vol-
bragt.

Hofwagten binnen.

ANN. Gy édclden des Raads. Wie had 'et oyt gedagt,
Dat déze leer ons nog, door oproer, zou doen vrezén?
Daar koomt dien lastertong. Dog, onverschrikt van
wezen;

Als of zyn aangezigt, vertoonde een goed gewet.

Gy Ouderling des volks, en Schriftgeleerde, hoe
treedt

Gy dus vol yvervuur, voor 't heylig groot gerigte?

Hier komen gezamentlijk uyt

TIME'US. NAHASSON. KOSBIO.

JEVANUS. STE'FANUS.

TIME'. **G**Root agtbre, dezen mensch, vaart voort, in
't aangezigte

Des gantsche Israëls, en lastert de oude zeên,

Van Godts, en Mozes wet. NAH. Ja héren, dit's
dereên,

Dat onze sielen, dus in 't binnenst, zijn ontstéken.

KOSB. Wy hebben, dezen man, vol laster, horen
spreken:

Hoe Jezus, déze stadt, en 't heylig bédehuys,

Geheel vernielen zal, en morselen tot gruyts.

JEVA. Wy hebben, menigmaal, hem horen, hier ver-
konden:

Dat Hy, der Vaadren zeên, die Godt ons heeft ge-
zonden,

Verändren zal, tot smaad van Zijne lieveling.

ANN. Wat zegt gy Stéfanus, op dees, beschuldiging?

Erkent gy dit gezeg? hoe klinkt u dit in de oren?

STEF: Gy mannen broederen, en vaadren, wilt my horen.

De Godt der heerlykheyd, die vader Abraham,
Verscheen in Syriën, eer hy te Charran kwam,
Sprak dus de Aardsvader aan: wilt uyt uw maag-
schap trekken,

En reys na zulk een land, dat ik u zal ontdekken.

Hy, die gehoorzaam was, brak op, met zijn beslag,

En woonde in Charran, tot zijns vaders sterfisdag:
Van waar hem Godt, daar na, dees landstreek deed
bewonen,

Waar in gy nu, verrijkt, met doghteren, en zonen,
Gelyk een vrugtbren boom, dus ingewortelt zijt.

Dogh, de Oppermogentheyd, verleende hem in dien
tijd.

Niet éne voetstap lands. nochtans, door zugt gedre-
ven,

Deed Hy beloftenis, en sprak; Ik zal u geven,

Dit groote en vrugtbaar land; op dat uw lichaams-
zaad,

(Schoon gy zyt kinderlos) met magt, den grond
belaat.

Ook zal u nageslagt, nog onder vreemde daken,

Ten buyt zijns vyands zijn, die hen zal dienstbaar
maken,

En streng mishandelen, vier hondert jaren lang.

Dogh, Ik de Almagtige, die alles in bedwang

Kan houden, zal in't ende, hunne onderdrukker-
straffen:

Zo zal myn hand aan hem, regtvaardig regt ver-
schaffen.

En uw gezégend zaad, zal My ten dienste staan.

Dus heeft Godt, Zijn belofte, aan Abraham gedaan,

Die Ilaäk gewan. Den welken door, Godts zegen,

Na Zijn beloftenis, ook Jakob heeft verkregen,

Die

Dietwalifzonen, heeft in vrugtbaarheyd geteelt;
 In welker hert, de nijd, heur hoofd rol heeft gespeelt:
 Wanneer ze uyt bittren haat, hun broeder, slaafs ver-
 kogten,

Aan vreemde reysren, die hem in Egipten brogten,
 Daar Godts bescherming hem, zorgvuldig heeft be-
 hoed.

Dus heeft Hy hem verlost, uyt al zijn tegenspoed.
 Des wierd hy aangenaam, in de ogen van den Ko-
 ning,

Te Memfis in het hof, Dees gaf hem, in zijn woning
 Het gantsche huysbewind, en stelden 't in zijn hand.
 Nu kwam een hongersnood, door heel Egiptenland-
 Jazelf, in Kanaän, kwam schaarsheyd in het koren;
 Zo dat de Aardsvaderen, geen spijs, na horen,
 Genieten konden, dogh, als Jakob wierd gezeyd:
 Dat in Egiptenland (door 's Landvoogds wijs be-
 leyd)

Veel graan in voorraad was, zond hy zijn zonen
 henen.

Maar, in de tweedereys, wanneer ze 'er weêr ver-
 schénen,

Maakt Josef, endlyk zig, syn broederen bekend:

Die hen gesamentlyk, om sijnen vader sendt:

Den welken overkwam, met vyfmaal vijftien zielen.

Die in het ende aldaar, door 't sterfslot neder vielen.

Dogh, 't dorre, en koud gebeent van Jakob, Godes
 knegt,

En zijner zonen, zijn in Abrams graf gelegd,

In Kanaän. Wel eer gekogt van Hemors zonen.

Maar, als Godts volk vermeerde, in land, door 't
 lang bewonen,

En dat den tyd (die Hy aan Abram had beloofd)

Genaakten, kreeg me in 't land, een ander opperhoofd.

Een Koning, die den dienst van Josef, niet erkenden.

Dees was een roede Godts, in Israëls ellenden.

Wiens boze dwinglandy, vol wréde listigheyd,
 Godts volk mishandelde, door zwaaren arrebeyd.
 Benefsens een bevél, te wreed voor tygerdieren,
 Of ander boschgedrogt, hoe scheurziek van manie-
 ren,

Dewijl ze 'er kinderen, hun lieve lighaams vrugt.
 Weg werpen moesten, agh! de moederlyke zugt,
 Te veel gevegt. Dit was om Jakobs zaad te smoren.
 In déze onmenschelyke eeuw, wierd Mozes juyft ge-
 boren.

Deez was uytnémend schoon, en wierd ter sluyk ge-
 voed,

Drie maanden lang, in 't huys zijns vaders: wiens
 behoed

Hy endlyk derven moest. dogh, buyten het vermoe-
 den,

Qwam Faroos dogter, hem, zorgvuldig op te voe-
 den;

Des wierd hy, wijsgeleerd, in wetenschap en kunst.
 Na veertien jaren tyds, dreef hem zyn zugt, en gunst,
 Tot zyne broederen. en ziende een onregt lyden,
 Beschermdé, en wreekten hem, met ernstig tegen-
 strijden;

Zo dat hy met zyn hand, versloeg de Egiptenaër:
 Met oogmerk, dat zyn volk, dit zoude merken:

Maar,
 Zy hebben 't niet beseft, dat Godt hen, door zyn han-
 den,

Verlossen wilde, van hun harde, en slaaffsche banden.
 Hy kwam des andren daags, ter plaats, daar twee
 Hebreên,

Juyft waren ingevegt, en héftig handgemeen,
 Des sprak hy ze aan, en zey: laat af van zulke we-
 gen;

Dewijl gy broedren zijt. En wilt geen onregt ple-
 gen.

Waar op den énen sprak (vol onregt, en geweldt) ·
 Wie heeft u over ons in 't rigter amp gestelt?
 Of tragt gy my, gelijk de Egiptenaër, te doden?
 Op zulk een ernstig woord, is Mozes dan gevloten;
 En wierd een vreemdeling, in 't land van Midian;
 Daar hy, by Jethroos krooft, twee zonen nog gewan.
 Dogh, na een gantsch verloop, van volle veertig jaren,
 Qwam zig, een Engel Godts, aan Mozes openbaren,
 Te Horeb aan den berg, in éne doornenbos,
 Gelijk een vlamme vuurs, Maak uwe schoenen los,
 Riep 's Héren donderstem, toen Mozes 't vuur ge-
 naakte,
 Ik ben (sprak Godt) die 'theyl der Vaadren oyt be-
 waakte.
 Ja ik ben Abrams Godt, de Godt van Izaak,
 En Jakob. Des hy beefde, en bleef te rug. Godt sprak:
 Ontbind gezwind, en flux, de zolen uwer voeten,
 En wilt me, met ontzag, eerbiedig dus ontmoeten;
 Want déze grond des lands, is heylig, daar ge op staat.
 Ik heb met ernst gezien, het overschendig qwaadt,
 Dat aan mijn volk geschied, in 't Goddeloze Egipten,
 Des koom ik nederwaart, op dat ik u uytklpten,
 Tot een verlosser, van dit Abrahams geslagt.
 Dien Mozes (eertyds van het Joodsche volk veragt)
 Heeft Godt, tot opperhoofd, aan Israël gezonden;
 Zo dat ze door de hand, Zijns Engels, waarlijk vonden,
 Een uytkoomst hunner smert. Hy heeft hen uytge-
 leyd,
 Door wonderteeknen, in Egiptenland verspreyd,
 En in de Schelfzee, en in 't woeste der woestijnen.
 Dien man, die eertijds sprak: Godt zal u doen ver-
 schijnen,
 Uyt uwe broederen, een Heyland, my gelijk,
 Dien zult gy horen; op dat Zijn vermogen blijk.

Ja dezen Mozes is 't, die onder de Isreliten,
In 't dorre, en woest gebergt, de Godtspraak kwam
genieten:

Daar de Engel des verbonds, hem gaf op Sinai,
Het levendige woord, voor onze vaadren; die
Hem gantsch verwierpen, en verftieten. en verägten,
En keerde weder, met hunne herten en gedagten,
Naa 't afgodsdienstig land. het land der slaverny.
Des sprakenze Aron aan: koom, voeg ons godenby,
Die voor ons hene gaan. Wy zyn door vreez gedreve
Wat Mozes is geschied, en waar hy is gebleven
Des, maakten zy een kalf, en eerden 't Goddelijk,
Met vreugde, en met gejuyg. Maar, de Almagt,
toonde blijk

Van deez gevoeligheyd; Zo dat Hy Zijn genaden,
Te rugge trok, en liet ze in Goddeloze daden,
Verblind voortwandelen, in veele afgodery.
Zy dienden Zon, en maan; en 't nagtgesternt, die zy
Dewyl hunn' herte, en ziel zulks meer dan Godt
begeerden.

Gelyk geschreven staat) verftokt, afgodisch eerden.
Hebt Gy me in 't woest geweest, ô Israë! geheel
Van herten regt gediend? ô neen! in tegendeel,
Droeg gy den Mologhstent, en Remfan, in het
midden

Van uw vergadering, en qwaamt hen aan te bidden,
Derhalven zal ik u (sprak Godt) aan de andre zy,
Van Babel voeren, in een wréde slaverny.

De hutte des bescheyds, (ô Isrelitsche mannen!)
Is in de woestyny, in 't openbaar, gespannen,
Voor de Abramiten, door het Goddelijk bevél,
Aan Mozes, Godts gezant, naa 't voorbeeld, en gestél:
Gelyk hem was getoont: den welken, in die dagen,
Van onze vaderen, zorgvuldig wierd gedragen,
Door Jozua, in 't land, der Heydenen bezit;
Die Godt, door Zijnen arm verdreven heeft. En dit
Hield

Hield stand, tot Davids tyd, wiens hertelijk begéren,
Was, om den groten Godt, een woonplaats te ver-
éren,

Dogh, Salomon heeft ons, dat wonderstuk getoont.
En Gode toegewijd. Maar, de Allerhoogsten woont
Niet onder Tempeldak, gemaakt door mensche-
handen.

Den hemel is Zijn troon, en alle de aardrijkslanden,
Zijn Zijner voeten bank. Nu, welk een woning (zegt
De Almagtige) zou My hier worden opgereg?

Want ben ik zelve niet, den maker aller dingen?

O! gy hardnekkig zaad. Gy wederspannelingen.

Gy zijt, en blijft, aan herte, en oren, onbesneên,
En wederstreeft Godts geest; gelyk uw vaadren deên.

Wien hebt ge niet vervolgt, van al de Godtsgezanten,

Die Jezus beylkoomst, in uw ziele wilden planten?

Maar, dien Regtvaardigen (ô! grouwel ongehoort.)

Die hebt ge uyt haat, en nijd, verraden, en vermoordt.

Gy die Godts wet, door dienst der Englen, hebt ont-
fangen,

Vertreed den zelve, door uw Goddeloze gangen.

ANN. Dit's onverdragelijk, ô! duldeloze spijt.

Dit is een lastring, die door herte, en nieren snijdt.

KAJ. Gy boozwigt, snoer uw tong. JOAN. Zijn gal-
drift is nu lopent.

STEF. Ik zie de heemlen, en Godts heerlykheid geöpent,

En Jezus, staande in glans, aan Zijne regterhandt.

ALEX. Men help, dien lastraer Godts, slegs drijvende
aan een kant.

Weg! met dien schendtong, weg! eer de aard hem
in koomt zwelgen.

ANN. Gy héren, zulk een hoon, staat Godt, en mensch
te belgen.

GAM. Grootagt bre vaderen, Godt geeve u heyl, en vree

ANN. Hy zeegene uwen weg. KAJ. Dit wenscht u

Kaifas mee

Alle binnen nytgezondert

AN-

A N N A S K A J A F A S.

A N N. **N**U loopt de zaak te hoog. Nu is 't te ver gekomen.

♫ Ongelukkige eeuw ! die 't stoutste hert doet schromen.

Zijn dit de vrugten , van te slap zijn in 't gerigt ?

Zo staat een huysvoogd , met een doodbleek aangezicht ,

Wanneer hy eerst , een vonk , of niet , of weynig agtten ;

Waar oyt , een k'eync vlamgeboren wierd , wiens kragten ,

Allenx , aangroeyden ; zo dat endlijk onder een.

Een dikken rook , en vlam slaat , door het huysdak heen ,

Waar door hy 't , tot den grond , onbluschbaar , af ziet branden.

Zo even , naakt ons nu 't verderf , vol schaade , en schanden.

K A J. Indien men mijnen raad , had waardiger geschat ,
(Toen 't nog was tijds genoeg) en niet verworpen hadt ,

Of agtelos verzuymt , zo had men déze qwalen ,

Nu niet , tot onz verderf , ons op het hoofd zien dalen ,

A N N. Wie is 't , die in den Raad , uw woord oyt tegenstreed ?

K A J. Dat is Gamaliël , gelijk gy zelve weet. (den.

A N N. Hy heeft den Raad slegts tot omzigtigheyd gera-

K A J. Zo kan men , door de list , eens anders raad versmaden.

A N N. Wel waarom heeft uw raad , zijn raadslag niet belet ?

K A J. 't Is vrugtlos als een 'tong den Raad heeft omgezét.

Wat

Wat kan een Farizeeu, door list, niet onderkruypen?
 Wanneer zijn gunstbejag, door stil, bedektlyk kuype,
 Weet de andre méderaên, te trekken aan zijn rang;
 Waar door hy met zijn stem, verkrijgt de bovenzang;
 Zo dat, wanneer hy spreekt, elk de oren op kooft
 steken,

En stemmen 't toe, als ofze een Godtspraak hoorden
 spreken.

ANN. Indien de tong, van zulk een man, zo veel vermag,
 Wat feylt 'er aan de mond, van 't priesterlyk gezag?
 Zo even, moct me onz streng, met hand, en tand be-
 houwden.

Wat is 'er dat men niet de geestlykheyd betrouwden;
 Wanneer men 't slegs verniist, met éne Godtsdienst-
 schijn.

Want dog, de werreld moet, ja wil, bedrogen zyn.

K A J. Dit zou 't Godtvrugtig volk des wets, te rug doen
 deynsen.

ANN. δ Neen! 't is Priesterlyk, voor 't domme volk
 te veynsen;

Op dat men ze eerst een priem, door 't willige ore
 boor,

En endelyk, een ring steek in 'er neus: waar door
 Zy worden omgeleyd, als magtlooze overheerden;
 Zo dat het kerkgezag, dan krijgt, 't geen zy begeerden.

Want, 't is van ouds geweest, en 't is ook heden nog:
 Geen wissel breydel, dan geweld, en stil bedrog.

Een Priester, laat den grond zijns herts, zo ligt niet
 peylen.

Men moet, op zulk een wijs, dien hoek te boven
 zeylen,

Of anders, 't legt 'er toe. en 't is met ons gedaan.

K A J. Wel aan! gy hebt gelijk, indien men wil bestaan,
 Ten vuur, en zwaarde, om hen, uyt Godes volk te
 wéren. (schéren.

ANN. Men zal, met éne slag, hun haar, en baard af
 Zoo

Zoraakt het Joodsche land, gezuuyvert, met der tyd,
En déze Godtstad, van dit snood gespuys bevrijd.

Beyde binnen.

REY van HOFWAGTEN.

Z A N G.

AGh! die nu mogt, als ménig held,
In 't zégepralende oorlogsveld,
Den blanken degen voeren.
En zitten op een moedig ros,
Voorzien, met helm, en véderbos.
En op den vyand loeren,
Gewapent, met den lans, of spies;
Terwijl me op krijgsbazuynen blies.
En sterke légerbenden,
Zag vallen op den vyand uyt.
En met een rijken zégenbuyt,
Dan juyghende, herwaards wenden,

TEGENZANG.

OJa! want zulk een krijgstogt waar,
Veel veylger, dan in dit gevaar,
't Onénig Hof te hoeden,
Voor plondering, en overval,
Wijl 't lighaam van den staat, nu al
Gereeds, begint te woeden.
Het tweespaltvuur, in Hof, en Kerk,
Ontstéken; zal nog tot het zwerk,

T R E U R S P É L.

(Zoo 't eenmaal door kooft breken)
 Met vlam, en rook, de gantsche lugt,
 Vervullen. Wie zal, met de vlugt,
 Zig ergens dan verftéken.

S L O T Z A N G.

HEt groot gezag der bréden Raadt,
 Die Salems rigtbank, hier beslaat,
 Zal dit verderf wel weren.
 ô! Hoe gelukkig is een ftadt,
 Voorzien, met zulk een waarden fchat,
 Der wyze Voedfterhéren.
 Jerufalem! ô s'werrelts pronk!
 Wiens glans, van ouds, in de ogen blonk,
 Der vreemde ftédelingen,
 (Lang leefde wijsheyd, en de trouw,
 Des Groten Raads, in dit gebouw)
 Noyt ramp moet u bespringen.

*De gordijnen nedergelate zijnde, word het Tonzel veranderd
 in zijn vorigen stand.*

S T É F A N U S.
V Y F D E B E D R Y F.

F I L I P P U S.

ZUlt Gy de moetwil Heer ! aan Uw geliefde kin-
dren,
Onëndig dulden? en noyt door Uw magt verhindren?
En 't bloetvergieten ('t welk van Abels tyden af
Geduurd heeft nimmermeer beletten, door uw straf?
Moet zulk een bloedstroom dan, nog over uwen
akker,
Heen vloeijen? groten Godt? en word gy nimmer
wakker,
Om tegenstand te doen, als of 't U geenszins raakt?
Waar loopt myne yver heen? wyl Hy, die 't al be-
waakt,
Door nauwe toeverzigt, op alles kooft te merkeñ.
ô Ja! dien Hey ligen, is heylig in zyn werken,
Regtvaardig, wys, en goed, zorgvuldig, en ge rouw.
Die zyne kindren tugt, op dat Hy hen benouw.
Maar agh! hoe krimt my 't hert! hoe schudden al
myn leden!
Hoe is myn ziel doorsneën, door 't volks uitspoorig-
heden,
Gepleegt aan Stéfanus! ô! welk een bittren haat,
Heeft 't graauw op ons gelaën, hoe woelden 't langs
de straat!
Hoe krielden 't onder een! hoe heftig, en hoe vinnig,
Stoof elk van 't Raadhuis af! hoe razende, en ontzinnig,
Wierd Stéfanus geseurt, gelyk een weerlos lam!
Gellingert, en geplukt! hoe spoog elk vuur, en vlam!
Hoe wierd dien vroomme, als een der smoodste lotge-
noten,
Mishandelt, en gefoolt, gellagen, en gestoten, En

En jammerlyk gefleept! zo yfelyk, dat myn hert,
 By na wierd overitelpt, door diepge voelge fmert.
 Ja! dat ik myn gezigt, kwam endelyk te verbergen,
 Voór deeze onmenfchlykheid. Laat Gy u dan dus

tergen,
 Regtvaardig Godt! van dit ontáart, en wreed geflagt;
 Dat na der vromen bloedt, bloeddorftig fnaakt, en

tragt?
 Zal zulk een euvelmoed, U endelyk niet verdrieten?
 Zal uw geheiligt volk, niet eenmaal rust genieten?
 Wat zeg ik? rust? ó neen? zo lang dit leven duurt,
 Word hier een Khriften, niet dan onrust toe geftuurt.
 Zyn droevig levenslot, is leed, en fmerte, en pyne.
 Zyn brofche dagen, zyn een wandling der woe-

ftvne.
 Heeft Mozes, Godes knegt, met onze vaadren, niet.
 Wel veertig aren lang, gezworven in verdriet,
 In kommer, angst, en nood, wanneer hem aan

kwam randen,
 Den ftrijdbren Amelek en andre Godts vyanden?
 Daarna was 't, dat de Heer, om hun gemot, in 't rond,
 Een fel vertérend vuur, in Ifrels léger zond.

Ook ftraft'er Godt, om hun onmagtig qwakkeléten.
 Nu floeg Hy zemet dorft, en dan door flangebeten.
 Al deeze ellendigheid heeft Mozes ziel door fneên,
 Op zynen wandelweg, vol wederwaardigheên.

Zou dan een Khriften niet door fcherpe dórenwe-

gen.
 Hier wandelen op aarde, eer by hem werd verkregen,
 Het hemels Kanaän, wiens ftand onéndig is,
 Bevryd voor wee, en agh?dogh, welk een duyfternis,
 Is op der Joden ziel, en fténig hert gezonken!

Die eertyds, in Godts ooge, als morgen ftarren blon-

ken,
 Zyn nu gevallen, als wel eertyds Lucifer,
 Met zyn verwaten hoop, ten doempoel. Ja? zo ver

Wykt Godt van hen , die Hem , en zynen Zoon be-
ftreden ,

En bits vervolgden , in zyn heilige médeléden.

Want dit is zekerlyk , dat Hem , der vromen bloed ,
Is kostlyk in Zyn oog. Wee! dan , die dus verwoed ,
Onnenschlyk , fel , en wreed , Godts kinderen be-
nauwen.

Hy zal heur endelyk , uit hun vervloekte klauwen
Verlossen , en Zyn boog , met dodelyk geweer ,

T oerulten , ten verderf , en schieten hen ter neêr ,
Zo dat ze in eeuwigheid , verdelgt zullen blyven.

Getrouwe Godt ! ay ! wilt 't Geloof der Khriftnen sty-
ven ;

Dat 's vyands magt , noyt heur standvastigheyd door-
priem.

Steek Stéfanus een hert dogh onder zynen riem ;

Op dat hy niet bezwyk , in déze tégenhédén.

Wat hebt Gy veelmaal voor uw heyligen geftréden.

Dit bleek aan Daniël. Ook heeft uw hand behoed ,

Her drietal Jonglingschap , in 's ovens héten gloed :

Zuzanna , de eerbare vrouw , vol kuysheyd , heeft be-
vonden ,

Hoe uwe magt , aan heur , verloffing heeft gezonden.

En immer is uw hand , op heden , niet verkort.

Maar agh ! myn Heer ! myn Godt ! hoe of myn ziel
dus wordt

Beroert , en omgevoert , in kommer , angst , en vrezén!

ô Broeder Stéfanus ! hoe mag 't dogh met u wezen ?

Hoe sittert , en hoe beeft , myn teêr gevoelig hert ?

Want uwe smert (ôvriend!) is my een dubble smert.

Ik vrees! ik vrees! wie weet , wat hem is wedervaren.

Onderwijzen komen nyt

PROCHORUS. NIKANORES.

TIMONES. PARMENAS.

PROCH. **Z**O toont dan 't Joodsche volk, zig slimmer
dan Barbaren.

NIKA. Ja! slimmer; wyl hunne aart, by tygren op-
gevoed,
De wreedheyd overtreft, van al het dol verwoed,
Scheurzieke boschgediert. FIL. Hoe klopt myn
angstig herte!

TIMO. Getrouwen Stéfanus! moest gy in zulk een
finerte,

Uw leven endigen? PARM. Ó Wreedheyd al te groot!

FIL. Wat zegt gy broederen, is onzen halsvriend doodt?

PARM. Indien men het gerugt, dat door de stad ge-
dreven,

Zig wyd, en zyd verspreyd, een vast geloof moet
geven.

FIL. Zo is 't met onzen vrede, en rust geheel gedaan.

Waar hebt gy, en van wien, dit moordgerugt verstaan?

PARM. Twijl we op de grote markt, by 't Roomsche
regthuys wandlen,

En met Elkanderen, van eenge zaken handlen,

Koomt van de Breefstraat af, een schrikkelyk geloop:

Wy voegen ons, met schroom, by dien verbaasden
hoop;

Uyt wien wy haast verstaan, het overbitter lyden,

En sterven onzes vriends: wy wyken voors ter zyden,

En gaan, op dit gezég, terstond uyt 's volks gedrang,

Vol schrik, en droefheyd; met een hertelyk verlang:

En hoogbegérig, om uwe aangezigt te ontmoeten.

FIL. Moest gy, 'dees réden trijd (ó yvraer Gods) dus
boeten!

Wat heb ik u met ernst, dien aanslag afgeraen.

Wat heb ik u gefmeekt, om hun geweld te ontgaan.
Maar neen! 't was dogh vergeefs. uwe yver was te vurig.

PROCH. Filippus, 't is aan u, ook kenlyk, hoe gedurig,
Ik hem gewaarschouwt heb, voor hun bedekt geweldt.

Ja! 'k heb hem naakt, en klaar, zyn ondergang gespelt;
Want wyl ik hunne list, en bitter herte kenden,
Voorzag ik dat zyn stand, rampzalig, dus moest enden.

En even als ik 't werk, hebbe ingezien, zo is
Zyn ondergang gevolgt, tot onzer droeffenis.

FIL. Wat was dien guidenmond, aanminnelyk in 't spreken.

NIKA. Wat wist hy, Godts gemeent, lieftalig op te qweken.

TIMO. Wat was hy troostrijk, voor een diepbedroefde ziel.

PARM. Wat toonde hy trouwe hulp, als éinig lid verviel,
In armoede, of gebrek, of ziekte, of andre noden.

Wat heeft hy ménigmaal, zyn hulpdienst aangeboden,
En willig uytgevoert, met kragten, of met geldt,
Of met vertroostingén, na dat hy 't vond gestelt.

Hy heeft zulk niet ontzien, by dagen, nog by nagten.

Waar van de Pristeren, heur zelfs wel zullen wagten;

Want waar een zieken, laat verzoeken hun gebeên,

Daar sturen zy wel sijn, heur kranketroostren heen.

Maar, voor den altaar, om 't geméste vee te slagten,

Daar zyn ze grétig by, met al 'er gantsche kragten;

Want als het offersmeer, is door de vlam verteert,

Dan blyft het beste deel, aan hunne disch verëert.

FIL. Parménas, 't is een volk, die (zo het schynt) sleg^s
leven,

Om staag te hebben, en om nimmermeer te geven.

Want, waar een rijken, op zyn zielverscheyden leyt,

Flux zynze omtrent zyn bed, met alle vlytigheydt,

En

En lellen hem aan 't oor; tot dat zyne erffenissen,
 Hem opgedragen zijn, al zouden 't zulke missen,
 Die arm, en wettig zyn, en daar't wel duyzendmaal,
 Waar beter aan besteed. PROCH. Dit schreeuwt voor
 de opperzaal

Des Alderhoogstens, daar Zijne Englen over zugten.

NIKA. Prochorus, dat is waar. dit zyn de boze vrugten,
 Van 't snode Priisterdom, 't geen Godt, schijn dien-
 stig dient:

Waar door 't nog ménigmaal, de groote krijgt te
 vriendt,

Wiens jeukende oren, zy met hunne tongen strélen,

TIMO. Kan zulk een schyndeugd dan, de groten niet
 vervélen?

FIL. O Ja! 't verveelt 'er wel, maar niemand is zo koen,
 Die hun bedriegery, hier wederstand durft doen.

Dus leert men, wat 'et zy te veel gezag te géven,

Aan 't kerklyk altaarvolk, die nimmer kunnen léven,

In rust, en vree, ten zy, heur heerszugt word voldaan;

Al zou het gantsche land, het onderst boven staan.

Geen slimmer landgeschil, dan daar men wil ge-
 hengen,

Dat zig de geestlykheyd, koopt in den Raad te
 mengen.

't Waar beter, dat dat volk, zig hielt by hunne leest.

En dagten by 'er zelfs: 't is dogh van ouds geweest,

Dat de Almagt de overheyd, hier stelde als Goôn op
 aarde:

Daar wy als Englen zijn, in minder stand, en waarde.

Indien Jerusaleem eens regt gezuuyvert waar,

Van déze pest; zo leed de Khriftelyke schaar,

Nu dees vervolging niet; want waar zig de Over-
 heden,

Bemoeyen in 't gerigt, daar weegt de schaal na reden,

En alle billijkheyd. daar word het regt verschaft,

Aan 't vroom opregt gemoed, en 't qwade scherp
 gestraft.

Daar mag des Heren volk, geruft, en vry vernagten;
 In digte lommerfchauw, der werreldlyke magten:
 Twijl elk zyn wijnftok plant, en melft zyn vijgeboom.
 Ô Zalig! daar Godts volk, dus leeft bevrijd van
 fchroom,

Dogh, wijl Hem dus belieft, Zijn kindren te be-
 proeven, ;

Zo laat dit, onze ziel, niet moedelos bedroeven.

Een Khriften neemt voor lief, 't bezoeken Zijner
 hand.

Men wijk, van ftad, tot ftad, men vlugt, van land,
 tot land;

Op dat, door dit vervolg, het Khriftenrijk vermére.
 En door het land verfprey, de Blijdeboodfchap lére.
 Zo word des Heylands naam, bekend, in 't algemeen,
 En dringt, door dit gevolg, door alle landen heen.
 Des, wyk ik dan, als een van Jezus woordgezanten.
 Naa 't groot Samariën, om daar zijn leerte planten.
 Een ander, neem zijn vlugt, of in het Grieksgewelt,
 Of in Pamfiliën, of Cypren, zoo 'them beft,
 Of nutft, of nodig dunkt; om 't woord een weg te
 banen.

Men kies Feniciën, of reys na de Italjanen,
 Of andre landen, tot aan 's werrelds uyerfte endt;
 Daar 't volk in blindheyd leeft, en Khriftus naam
 niet kent.

PARM. Zou 't ons daar veylger zyn, dan hier, by 't volk
 der Joden,

Dat Godés wondren kent. daar 't wetboek der ge-
 boden,

By is beruftende; waar tegens 't Heydens rot,
 Verduyftert, geenzins weet, van Godt, of Zijn gebodt?

FIL. Men zou een Heyden, eer ter Godtsdienft doen
 gewinnen;

Dan een, die Godt wel kent, maar nimmer wil ér-
 kennen.

T R E U R S P É L. 71

Genadig Heer! behoed uw heylig Khriftlijk zaad,
 Dat in benauwtheyd zit. Weest Gy hun toeverlaat.
 Maar agh! mijn Stéfanus! hoe smerten ons uw rampen!
 't Zy dat ge zijt ontzielt, of met de dood moet kam-
 pen,

Godt voere uw ziel ter rust, in Abrams veylge schoot.
 PROCH. Daar koomt, ter regtertyd, ons medelotgenoot.
 ô Dien getrouwen! die het Heydendom verzaakten,
 En Isréls Godt aan hing, en zo tot Khriftus raakten.
 Hoe bleek is zyn gedaante? hoe vol schijnt zyn ge-
 moedt? (gegroet.

FIL. Weest welkom waarden vriend. Zyt hertelijk
*Onderwijlen koomt met een
 droevig aangezichte uyt*

N I K O L A U S.

'K Wensch u gezamentlijk, in dees bedroefde
 dagen,

Den vréde Godts. Maar agh! agh sténen! helpme
 klagen,

En wénen, over 't leed, aan Stéfanus geschiedt.

Vervloekte grouweldaad, tot jammer, en verdriet!
 Der Khriftelijke schaar. O ongehoorde wreedheyd,
 Wie zag oyt in een beest, zulk een bloedgierge heet-
 heid?

FIL. Zo hebt ge al meê gehoort, 't geen dus ons ziel
 benouwt.

NIKO. Ja! niet gehoort alleen, maar selver aangeschouwt

FIL. Indien gy 't magtig zijt, met woorden af te malen;
 Zo wilt ons zijne dood, van stuk, tot stuk verhalen;
 Op dat men weet, hoe hy zijn loop geëndigt heeft.
 En of hy manlijk stierf, gelyk hy had geleeft.

NIKO. Men zag, in 't minste, geen verbeystring in zijne
 ogen.

Wanneer die wolven dan, met hem zyn weg geto-
 gen, En

En fcheyden van de zaal, der hooggeägten Raadt;
Zo Wierd hy in 't gedrang, des woesten graauws
langs straat,

Mishandelt, en gefchend, gefloten, en geflagen,
Getrokken by het haar, daar 't Ifrels oudften zagen;
Die met een bly gelaat, vast groeyde in zulk verfmaên

F I L. Dit heb ik meê gezien, en ben voorts weg gegaan;
Uyt vreez voor lyfsgevaar. Maar dogh, hoeging het
verder?

N I K O, Mijn waarde vrienden. Agh! 't wierd langer
hoe vewerder.

Want waar de reedloozheyd, beheerscht, 't veel-
hoofdig beest:

Daar word geen qwaad, hoe groot, voor Godt, nog
mensch gevreen.

Daar word, door blinde drift, de moedwil langs hoe
grover.

Men liep flux van de markt, de Brédestraat, dwars
over,

Tot in de Jebusstraat, voor by den Schouwburg heen.

Hier kwam een weynig stilte, als hy met deze reên,
Zijn heylge mond ontfloot, en sprak: gy Ifreliten,
Krijg eenmaal inkeer, van 't onschuldig bloed vergie-
ten.

Bemors uw handen, dogh niet langer met het bloed,

Der heyligen, gelyk uw vaadren; die verwoed,

Door blinden yverdrift, heur eygen leed bewerkten,

Dogh, eer zy 't flotëynd van zijn reden eens bemerk-
ten,

Ontflost een stemgeschreeuw, gelyk een wapenkreet.

Der oorlogsdrommen, die bloedgierig staan gereedt,

Met uytgetogen zwaarde, elkandre op 't lyf te vallen.

Elk vloekte, en scholt hem. Dogh, den meesten hoop
van allen.

Riep: weg met déze pest. Hy lastert weêr de stam

Van onze vaderen, het zaad van Abraham.

Daar

Daar ging 't weêr op een woên, met plukken, scheuren, ryten :

Terwijl de Schriftgeleerde, op hunne tanden bijten;
Waar door 't geméne volk, op nieuws, word opgeruydt.

Dus valt men dan verwoed, ter Jebuspoorten uyt;
Zo dat dien bittren hoop, der blinde duyfterlingen,
In onbefuyzden moede, elkanderen verdringen,
By na tot zwijmens toe. Is iemand zwak ter been,
Die word, in zulk een drang, vertrappelt, en vertreên.
Dus wierd dan Stéfanus, in 't end, ten langen lesten,
Geslingert en geseurt, tot buyten Salems vesten,
In 't vlakke Lijkdal, aan 't begin des gosterdeels;
Het welk zig uytstrekt tot den berg des bekkeneels.
Een boogscheuts lengte, van Jeruuslems torenwallen,
Lag een verbroken muur, door stormwind omgevallen :

Hier is dien wréden hoop, eendragtig blijven staan;
Dewijl nu elk, na wensch, zijn bloeddorst kon verzaên.
Flux de opperkleedren af. en op het vlak der aarden,
Ter neêr geworpe, daar ze een Jongeling bewaarden.
Een Tarsler. In verstand, scherpzinnig, vlug, en snel.
Een onderwijzling, van den man Gamaliël,
Den Raadsheer in den Raad, die een der rigterstoelen,
Aanzienelijk bekleed. Nu ging het op een woelen;
Wijl elk ter puynhoop liep, en sténen greep. Ik schrik,
Terwijl ik dit verhaal; hoe in een ogenblik,
Dat wérelosse lam, stont in een ring besloten,
Van zo veel wolleven, met open muyl, en poten.
En zag de bléke dood, voor ogen, onbevreesd;
Wijl 't sténigen begon. Des riep hy: wilt myn geest,
(Heer Jezus) in uw rijk, genadelyk ontfangen.
Met viel hy op zijn kniën, met onverbleekte wangen:
Terwijl een hagebuy van sténen, op hem vloog.
Hy stak zijne handen op, en hief 't gezigt om hoog,
En uyt een liefdezugt, heeft hy zijn stem verheven:
Heer!

Heer! wilt 'er dit bedrijf (zoo 't wezen kan) vergeve,
En reken hen niet toe, dit overfchendig qwaad.

Ontzondig heur van deez vervloekte grouweldaad.

Dus bad hy; twijl een zwarm van fténen, door mal-
kandren,

Zijn lighaam trof. Men zag zyn wezen heel veran-
dren;

Zodat hy bleek besturf, terwijl hem 't bloed af liep,
Ter wonden uyt; tot dat hy neêrzeeg, en ontsliep,
Maar elk voer voort; dewyl hun gal niet was te fluy-
ten.

Dogh, endlyk zag men dat hy de ogen qwam te fluy-
ten.

Toen reez 'er juyghende, een geluyd, in 't algemeen;

Zo dat de nare galm, klonk door het Lykdal heen.

Nu schoot elk na hem toe, (wiens ziele zou niet
grouwen:)

Om dit vermoorde lam, met blydschap aan te schou-
wen.

Daar lag dien lijder Godts, gewentelt in zyn bloed.

Wie schrikt niet voor des volks, doldriftige euvel-
moed?

De woede razerny, der teelzieke Eiefanten,

Is zo gevaarlijk niet, dan 't reedlooz tegenkanten,

Der hollende gemeent: daar nydzugt 't hert beweegt.

Voorts wierd hun wreedheyd, aan 't vermoorde lyk
gepleegt.

Men sleepte hem langs den grond, met vloekken, en
met tieren.

En riep: dus kan men best der Kristnen lykpragt vie-
ren.

Ja! de ongebonden jeugd, gencygt tot alle qwaad,

Bespogen 't dodelijk, tot hoon, en schemp, en tmaad;

Want al waar de ouden zyn, in bloeddorst, onver-
zadig;

Daar qweekt me een boze jeugd, moedwillig, en
baldadig. En

En Saulus groeyde hier in; dewijl 't hem wel geviel.
 Zo veel vermag de drift, in een mislyde ziel.
 En andre, in tégendeel, met innig mededogen,
 Beschouden 't schouwspel aan, met tranen in hunne ogen.

Ja zelf, het Heydendom, dat Godt, en Godtsdienst haat,

Zag 't aan met deernis, en verfoeyden zulk een daadt.
 Dees wreedheyd duurden dan, tot dat elk dus, in 't ende,

(Door 't woeden afgemat) zig weêr ter stadwaarts wende,

Vernoegt, en wel gemoed. Nu had men uyt gewoelt,
 En elk had (zo het schein) zyn booze lust gekoelt.

Dus was 't uyt ende dan, van zyn rampzalig leven.

Dogh, zalig na de ziel. F I L. Mijn gantche leden beven,

En sittren van 't verhaal. N I K O. Treft dit u dus in oor,

Denk, hoe 't my drukten; want 't gezigt gaat voor 't gehoor.

F I L. Wat dreef u, dat ge uw zelfs, dus in 't gevaar qwaamt steken?

N I K O. De liefde, en yver werkt, meer dan men uyt kan spreken.

F I L. Mijn trouwen boezem vriend! zijt gy dan dus verreyft?

Eerwaarde broederen, s'chep moed. De tyd verëyft
 Geen uytstel, om het lijk, ter aarden te bestellen.

Zijn ziel is, daar nog nijd, nog strijd, hem zullen qwellen.

ô! Zoete, en wisse rust, der zulke zaalge doôn.

Wie dus, in Jezus sterft, beêrft des levens kroon,

REY van ENGELLEN.

Welk een heerlijk lot,
 Is dien uytverkoren,
 Van den groten Godt,
 Na zyn dood beschoren;
 Wyl zyn levens loop,
 Met eengansch vertrouwen,
 Door een vaste hoop,
 Op zyn woord dorst bouwen!
 O! gewenschten staat,
 Die 't hier al verlaat,
 En zyn Heylands hulp alleen,
 ('t mag ook gaan hoe 't wil)
 Wagt geruft, en stil:
 Spyt de wéderwaardigheên.
 Koom gy heylige Englen,
 Laat ons tzamen strenglen,
 Dézen Godtsvriend, zulk een kroon,
 Van geduurge klaarheyd;
 Want de proefder waarheyd,
 Baart een onvergankelijk loon.

U Y T.

+

